

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Psychický a fyzický teror v rodině – domácí násilí

Psychic and physical terror in the family – domestic violence

STUDIJNÍ PROGRAM

Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR

Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

VEDOUCÍ PRÁCE

PhDr. Petr Nesvadba, CSc.

BAČKOVÁ

ZDEŇKA

2021

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Bačková Jméno: Zdeňka Osobní číslo: 484242
Fakulta/ústav: Masarykův ústav vyšších studií
Zadávající katedra/ústav: Institut manažerských studií
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Psychický a fyzický teror v rodině - domácí násilí

Název bakalářské práce anglicky:

Psychic and Physical Terror in the Family - Domestic Violence

Pokyny pro vypracování:

Cílem práce je hledání vzniku a příčiny domácího násilí a také včasné vyhledání pomoci .

1. Úvod - přiblížení problému

2. Teoretická část - vymezení důležitých pojmů domácího násilí a jeho formy, popis obětí a aktérů domácího násilí.

Posttraumatické poruchy. Formy pomoci obětem - krizová centra a organizace. 3. Praktická část-empirická část tvoří jak kvantitativní výzkumné šetření formou dotazníku ve snaze zjistit jaké podvědomí má společnost, tak forma rozhovoru s obětí domácího násilí.

5. Závěr-zhodnocení práce a výzkumu, rozhovor přiblíží bližší pochopení vzniku domácího násilí.

Seznam doporučené literatury:

Kastová, V. Nebudte obětí. Žijte vlastní život. Brno: ERA, 2003

Čírtková, L. Domácí násilí není privátní záležitostí nikdo nesmí být týrán pomoc existuje. Buletin prevence kriminality MV ČR, 2001

Čírtková, L., Vítoušová, P. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů. Vyd. 1 Praha: Grada Publishing, 2007

Kenney, Latchana, K. Domestic Violence. Edina Minnesota: ABDO, 2012

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

PhDr. Petr Nesvadba, CSc., institut pedagogických a psychologických studií MÚ

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 25.01.2021

Termín odevzdání bakalářské práce: 29.04.2021

Platnost zadání bakalářské práce: 19.09.2022

PhDr. Petr Nesvadba, CSc.
podpis vedoucí(ho) práce

Ing. Dagmar Skokanová, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Studentka bere na vědomí, že je povinna vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

BAČKOVÁ, Zdeňka. Psychický a fyzický teror v rodině – domácí násilí. Praha: ČVUT 2021. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury. Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 22. 04. 2021

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěla velmi srdečně poděkovat panu PhDr. Petru Nesvadbovi, CSc. za odborné vedení mé práce. Hlavně za velmi vstřícnou pomoc, cenné rady a také trpělivost. Dále děkuji mé rodině za podporu během celého studia, všem respondentům a také paní Veronice za velmi emotivní rozhovor.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na téma domácího násilí. Ve své teoretické části se zabývá pojmy „psychický a fyzický teror“ a hledá vznik, nebo příčiny. Popisuje oběti a aktéry domácího teroru. Dále rozebírá následky jako je posttraumatická stresová porucha a formy pomoci obětem domácího násilí. Empirická část je tvořena ze dvou částí. Ta první je dotazování respondentů formou dotazníku, kdy cílem tohoto šetření je průzkum povědomí společnosti o pomoci obětem domácího násilí. A druhá část je tvořena formou rozhovoru s paní Veronikou, která byla sama obětí domácího násilí.

Klíčová slova

Domácí násilí, psychický a fyzický teror, oběť, aktéři, agrese, posttraumatické poruchy, krizové centrum, odborná pomoc.

Abstract

The bachelor thesis is focused on the topic of domestic violence. In his theoretical part he deals with concepts “psychic and physical terror” and looking for the origin or causes. It describes the victims and actors of domestic terror. It also discusses the consequences, such as posttraumatic stress disorder and forms of assistance to victims of domestic violence. The empirical part consists of two parts. The first is questioning respondents in the form of a questionnaire when the aim of this survey is to examine society's subconscious about helping victims of domestic violence. And the second part consists of an interview with Mrs. Veronica who was herself a victim of domestic violence.

Key words

Domestic violence, psychic and physical terror, victim, actors, aggression, posttraumatic disorders, crisis center, professional help.

Obsah

Úvod	5
1 Charakteristika domácího násilí	8
1.1 Vymezení pojmu	8
1.2 Vznik domácího násilí	9
1.3 Druhy domácího násilí	10
1.4 Formy domácího násilí.....	12
1.5 Fáze domácího násilí.....	13
2 Fyzický a psychický teror mezi partnery	15
2.1 Fyzický teror.....	15
2.2 Psychický teror.....	16
3 Aktéři domácího násilí.....	18
3.1 Pachatel domácího násilí	18
3.2 Oběť domácího násilí.....	19
3.3 Agresivní chování	21
4 Následky domácího násilí	23
4.1 Viktimizace oběti	23
4.2 Posttraumatická stresová porucha	24
4.3 Stockholmský syndrom.....	25
4.4 Syndrom týrané ženy	26
5 Ochrana a pomoc obětem domácího násilí.....	27
5.1 Bezpečnostní plán.....	27
5.2 Trestní oznámení	28
5.3 Krizová centra	29
5.4 Kampaně proti domácímu násilí.....	31
6 Výzkum pomocí dotazníkového šetření.....	33
7 Rozhovor s obětí domácího násilí.....	42
Závěr	47
Seznam použité literatury	49
Seznam obrázků a grafů	51
Seznam tabulek	52

Úvod

Domácí násilí má mnoho podob, nejen těch viditelných. Mezi nejznámější patří fyzické a psychické, a to je tématem této práce. Ani jedno není správné, nicméně je bohužel součástí naší společnosti. Toto téma je stále více diskutované, spousta firem se snaží pomocí různých kampaní na toto zlo poukázat. Když si člověk otevře internetové prohlížeče a zadá tato dvě slova „domácí násilí“, najde spoustu témat, videí, fotografií a literatury. Čistí příběhy lidí, kteří zažili ať už psychické, nebo fyzické týrání je doslova odstrašující. Nejhorší je vidět nadpis „domácí násilí na dětech“, to není síla ani chuť takový článek vůbec otevřít.

V názvu je obsaženo slovo domácí, tedy přídavné jméno od slova domov. Co všechno pro nás znamená náš domov? Existuje jedno krásné moto, které vyjadřuje to, co by skutečně mělo být, ale bohužel často není: **„Každý domov by měl být bezpečným místem“**.

Domov by měl představovat zázemí, kam se rádi vracíme, kde se cítíme opravdu bezpečně. Za zavřenými dveřmi se toho odehrává hodně, ať už je to radost, štěstí, řešení problémů, či partnerské hádky. Taková obyčejná partnerská hádka asi ještě není důvod k tomu si myslet, že jde o týrání, nicméně v některých případech jde o první krůček. Mnohdy taková malá hádka mezi partnery může vyústit až k napadení. Stále častěji slyšíme o tom, jak dochází k psychickému týrání či fyzickému napadení a okolí si ničeho nevšimne. Někdy to může mít i fatální následky. Nikdo by neměl nikomu ztrpčovat život, vždyť lidský život je to, co si musíme hýčkat. Existují bohužel lidé, kteří si ho neváží, snaží se znepríjemnit život svému partnerovi a vytváří mu z domova peklo.

Sama osobně jsem se nikdy s domácím násilím nesetkala a vlastně ani o tomto tématu nikdy moc nepřemýšlela. Ale není tomu tak dávno, kdy jsem se dozvěděla, že je tomu pět let, kdy se paní Veronika našťastí úspěšně vrátila zpět do normálního života z tzv. „domácího pekla“. Trvalo hodně dlouho, než si vůbec uvědomila, že už to překročilo všechny meze a postavila se problému čelem. Zřejmě to u některých lidí chce více času, než si vše uvědomí a rozhodnou se také poté požádat o pomoc. Možná je za tím stud, který nám brání si o pomoc říci, protože se snažíme nejprve vyřešit vše sami. Někdo pevně věří tomu, že se partner změní, jiný zase přemýšlí nad tím, kam jinam by mohl odejít, když nemá dostatek financí. Existuje mnoho variant, důležité je začít s tím něco dělat, začít myslet racionálně a postavit se nohama pevně na zem. Pokud na to naše síly nestačí, požádat o pomoc odborníky. Není to žádné selhání, nebo ostuda, ale první krok k tomu žít zase opět plnohodnotný život.

Domácí násilí může být pácháno mezi partnery, na dětech, seniorech. Tato práce se věnuje domácímu násilí mezi partnery. Práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a empirickou. V teoretické části je domácí násilí probádáno více do hloubky. Jsou zde vysvětleny pojmy psychického týrání, fyzického napadení, agrese, nebo přiblížení charakteru útočníka. Dále popis následků útoků a vysvětlení, jaká pomoc existuje, kam a na koho se případně může oběť obrátit. V dnešní době již existuje mnoho krizových center, které dokážou oběti podat pomocnou ruku a nasměrují ji tím

správným směrem. Důležité jsou také různé kampaně, které vznikly proto, aby společnost byla informována o tomto špatném chování. A také aby ukázaly, že se mnohdy nejedná pouze o obyčejnou domácí hádku a je důležité toto nepřehlížet.

Druhá část bakalářské práce je část empirická, ta je zaměřena na výzkum pomocí dotazníku. Respondenty tvoří osoby různých věkových kategorií. Cílem dotazníkového šetření je zjištění povědomí společnosti o domácím násilí, zda také vůbec lidé vědí, že existuje odborná pomoc. Nedílnou součástí empirické části bakalářské práce je i rozhovor s obětí. Požádala jsem paní Veroniku o spolupráci, která neváhala a s rozhovorem souhlasila. Dříve by to pro ni bylo těžké o všem mluvit, ale nyní je se vším smířená a snaží se své špatné zkušenosti obrátit v pomoc obětem, které zažívají podobné peklo jako kdysi ona. Cílem rozhovoru je přiblížení vzniku domácího násilí, jeho průběh a také hlavně důležitý šťastný konec.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Charakteristika domácího násilí

Domácí násilí není fenoménem dnešní doby, je tu s námi už dlouhé časy. Již v 11.století kníže Břetislav vydal zákon, který byl proti domácímu násilí, viník musel být postaven před soud a církvi a v případě viny knížeti zaplatit.

„Kníže doložil: „Když by však žena prohlásila, že jí muž nesplácí stejnou láskou, nýbrž ji nemilosrdně bije a trýzní, bude rozhodnuto mezi nimi božím soudem, a kdo bude nalezen vinným, ať trpí trestem vinného.“ (Kosmova kronika česká, 1972, s. 81)

V dnešní době jsou již dobře postavené zákony a viník, pokud je náležitě nahlášen, tak je potrestán. Pokud se vysloví tato dvě slova „domácí násilí“, okamžitě se nám vybaví různé fyzické ataky jako je bití, škracení, kopání, zkrátka všelijaké fyzické ohrožování. Bohužel toto násilí není jediné, které se za zavřenými dveřmi může vyskytovat.

1.1 Vymezení pojmu

Pojmů, co vlastně znamená domácí násilí, existuje spousta, ať už z pohledu odborníků či z pohledu zákonů. Dle Kotkové (2014, s. 14) dochází k násilí opakovaně a hlavně v soukromí, za zavřenými dveřmi, tedy skrytě mimo oči veřejnosti. Pokud se na problém díváme z pohledu Conway (2007, s. 13), je domácí násilí vysvětleno jako násilí odehrávající se mezi lidmi, kteří spolu sdílí společný domov, buď se jedná o partnery, nebo blízké členy rodiny. Jeden z partnerů uplatňuje svou moc a kontrolu nad tím, co dělá ten druhý.

„Domácí násilí je popřením toho, co rodina znamená, relativizuje základní lidské hodnoty a ponižuje základní lidská práva.“ (Voňková, Huňková, 2004, s. 20)

Domácí násilí lze vysvětlit i pomocí právní teorie. Jak uvádí Voňková a Huňková (2004, s. 11), podle této teorie se rozděluje násilí na absolutní, kdy oběť postrádá vůli a násilí kompulzivní, které za použití nátlaku a fyzickými útoky nutí oběť, aby se podvolila. Bednářová (2009, s. 6) popisuje, že naše právo řeší domácí násilí v rámci osob žijících ve společné domácnosti. Podle Střílkové a Fryštáka (2009, s. 13) definice domácího násilí v zákoně není, pouze v důvodové zprávě k zákonu na ochranu před domácím násilím je uvedeno, že se jedná o akt proti životu a zdraví. Také uvádějí, že z pohledu sociálně vědeckého je toto násilí sociálně patologickým jevem, který má neblahý dopad na celou rodinu a ta tím pádem neplní svou funkci. V kriminologii jsou fyzické a psychické útoky na osobu nejobvyklejší formou, jak uvádí Novotný a Zapletal (2004, s. 283).

V dnešní době má každý dostatečný přístup k informacím o projevech týrání v partnerství. V odborné literatuře se nachází také pojem intimní terorismus. Dle Čírtkové (2008, s. 13) je tento pojem totožný s pojmem partnerského terorismu. Jedná se o vážné násilí mezi partnery, kdy nejvíce ohroženou bývá dle poznatků žena. I mnoho zdrojů na internetových stránkách zaujímá postoj, že násilí je páčáno především muži. Také v dřívější době byl vyobrazen muž jako hlava rodiny, který si svou ženu a postoj v rodině dokáže srovnat i pomocí fyzického násilí. Stává se také, že jsou role obráceny a obětí je muž.

Domnívám se, že domácí násilí je chování, které je hlavně podmíněné strachem. Ať už se jedná o jakoukoliv definici tohoto násilí, všechny mají jasný pohled. Jde o špatnou věc, která by se neměla odehrávat. Bohužel se v dnešní době stále více častěji objevuje, a proto by mělo být toto násilí potrestáno. Kam se poděla tolerance, chápání a láska mezi partnery? Vždyť nejde o nějaké soupeření, nebo o to mít nad tím druhým kontrolu a moc. Jde o to vytvořit si společný domov plný porozumění, lásky, pohody a nebát se vyjádřit svůj názor.

Charakteristické znaky domácího násilí

Dufková a Zlámal (2005, s. 7) uvádějí, že charakteristickým rysem je trvalost a intenzita útoků, která se stává součástí běžného života. Základními charakteristikami domácího násilí jsou dle Čírtkové a Vitoušové (2007, s. 108-109) opakovanost, dlouhodobost a intenzita útoků. Na internetové stránce (www.nzip.cz/clanek/101-domaci-nasili-zakladni-informace) najdeme následující znaky:

- Opakovanost a dlouhodobost – jeden útok ještě nemusí být chápán jako domácí násilí, ale může to znamenat první náznak.
- Neveřejnost – k útokům dochází ve většině případů za zavřenými dveřmi, mimo zraky veřejnosti.
- Rozdělení rolí – při domácím násilí jsou jasně stanoveny role, tedy kdo je násilnou (v této práci uvedeno jako „pachatel“) a kdo ohroženou osobou (v této práci uvedeno jako „oběť“), na první pohled existuje postavení nadřazenosti a podřazenosti.
- Střídání – závažnost a intenzita se může stupňovat a opakovat. Střídá se období klidu s obdobími násilí.

1.2 Vznik domácího násilí

První projevy domácího násilí bývají bohužel velmi nenápadné, většina obětí ani nedokáže přesně určit, co mohlo stát za prvotním spouštěčem a kdy vlastně násilí ve vztahu začalo. Mnoho lidí mylně označuje partnerskou rozepři jako tzv. „italské manželství“. Ve spokojeném a šťastném vztahu by měli mít partneři hlavně také čas každý sám na sebe. Je krásné dělat vše spolu, ale všeho moc škodí. Domácí násilí vzniká velmi nenápadně, pomalu a postupně. Často si oběti myslí, že jde o gesta lásky, když chce partner s nimi trávit veškerý čas. Dlouho si nemusí být jistí, zda nejsou jen přecitlivělí, nebo zda si něco nenamýšlí.

Běžné partnerské hádky většinou mají nějaký důvod, ale fyzické, nebo psychické útočení přichází většinou bez nějakého důvodu. O tom, kdy pachatel zaútočí, rozhoduje výhradně sám. Samotný útok se dostaví i tehdy, když si oběť myslí, že je vše v pořádku a dělá partnerovi vše, co mu na očích vidí.

Jak vyplývá z popisu Čírtkové (2009, s. 237), jsou dnes první pokusy jak chápat příčiny domácího násilí používány jako takový malý pomocník, spíše se k nim přihlíží, než aby se podle nich vznik násilí hodnotilo. Jednalo se o tzv. **jednofaktorovou teorii**, která se rozděluje následovně:

- psychologická teorie - zaměřena na psychiku pachatele
- biologicko-genetická teorie - zanikla, neboť nebyla schopna vysvětlit specifika domácího násilí
- sociologická teorie - vznikla později s názorem, že pachatelem je výhradně muž, který uplatňuje kontrolu a svou moc

Čírtková (2009, s. 238 - 240) dále vysvětluje, že v dnešní době existují multifaktorové přístupy, které nemají nové teorie, ale spíše jsou těmi jednofaktorovými provázeny a jsou přidány o dnešní názor. Zastává se názor, že v každém jednotlivém domácím násilí jsou jiné příčiny. Dále, stejně jako Voňková a Huňková (2004, s. 57), popisuje model příčin podle D. G. Duttona, který se následovně rozděluje:

- makrosystémové příčiny - převládají hodnoty, kdy muž je vládnoucí osoba
- exosystémové příčiny – mezi faktory, které směřují k domácímu násilí, patří např. nízké vzdělání, nebo nezaměstnanost
- mikrosystémové příčiny - v rodině nastávají okolnosti, na základě kterých násilí vzniká
- ontogenetické příčiny – příčiny se hledají z charakteristiky oběti a pachatele, za násilí může například výchova pachatele, nebo špatné dětství

Voňková a Huňková (2004, s. 57) dále uvádějí, že za příčinou domácího násilí může stát konfliktní životní styl pachatele. V brožuře domácího násilí (www.domacinasili.cz/wp-content/uploads/archiv/files/files/ic_brozura.pdf) je uvedeno, že za vznikem mohou stát vrozené a získané sklony, nebo také krizové sociální situace jako je ztráta zaměstnání, finanční problémy, nebo alkohol. Základní příčinou domácího násilí je snaha pachatele o dominantní postavení v partnerství a kompenzaci svých chyb jak uvádí Voňková a Huňková (2004, s. 169).

Častým spouštěčem bývá také příchod dítěte, kdy bývá např. žena na svém manželovi závislá finančně, to je pro pachatele ideální stav. Mezi další příčiny může patřit i jiný okamžik v životě, například oznámení o rozchodu, otěhotnění, ztráta zaměstnání, finanční problémy, povýšení partnera v zaměstnání, další studium, atd.

Obecně řečeno, když do vztahu přijde strach a člověk doma cítí nepříjemné pocity z toho, že má partner přijít z práce domů, začíná být něco špatně, i když je těžké si to přiznat. Nezbyvá, než si opravdu dobře všimnout zda je partner tolerantní, příliš nekontroluje, není sobecký a respektuje názory. Pokud člověk nedělá věci tak jak sám chce, ale je partnerem nucen je dělat, je to první známka toho, že něco není v pořádku.

1.3 Druhy domácího násilí

Často se druhy domácího násilí zaměňují s formami. Jak popisuje Bednářová (2009, s. 7), každý autor má na rozdělení druhů a forem domácího násilí jiný názor. Dle mého názoru druh domácího násilí znamená to, na kom je tato trestná činnost páchána. Zda se jedná o násilí na ženách, mužích, dětech či seniorech. Čírtková (2008, s. 9) zmiňuje, že se definice domácího násilí ve vztahu k oběti

rozšířila. Je akceptováno, že násilí může postihnout jak ženy, muže, tak i děti a seniory. Například transgenerační domácí násilí může mít jiné projevy násilí než násilí páchané mezi partnery.

„K domácímu násilí dochází nejčastěji ve vztahu manžel/manželka, druh/družka, mezi partnery, rozvedenými manželi, ale také v rámci transgeneračních vztahů, např. v relaci vnuk/babička, děti/rodiče.“ (Čírtková, Vitoušová, 2007, s. 108)

Ženy - na internetových stránkách organizace Acorus se uvádí se, že ženy jsou nejčastějšími oběťmi domácího násilí, a to až z 92 % (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html). Dále se na internetu objevují různé články o tom, jak každá třetí žena zažije domácí násilí. Také Špatenková a kolektiv (2011, s. 114) popisují, že ženy jsou statisticky nejčastější obětí domácího násilí. Uvádějí, že se ženy o násilí stydí mluvit až do takové míry, že se nechávají partnerem dlouhá léta terorizovat. Dlouhodobé násilí na ženě vede k různým zdravotním potížím. Typická týraná žena se vyznačuje podle Špatenkové a kolektivu (2011, s. 115) tím, že je finančně závislá na svém partnerovi, je poslušná, izolovaná od přátel, má strach a partnerovo chování omlouvá s pocity, že za vše může ona sama. Potřebuje pomoc, někoho kdo jí podpoří a ukáže směr. V dnešní době mají naštěstí ženy více práv, než době minulé. Leckdy mají stejné, nebo dokonce i vyšší postavení v zaměstnání, bývají mnohem průbojnější než dříve. Proto se také některé ženy domácímu násilí dokážou ubránit, nebo ho včas rozpoznají. Toto neplatí pro ženy v zemích Blízkého východu.

Děti - jsou spolu s ženami také nejčastější skupinou, která se stává oběťmi násilí v rámci rodiny. V rodinách se domácí násilí v 69 % odehrává za přítomnosti dětí, jak uvádí organizace Acorus (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html). Špatenková a kolektiv (2011, s. 123) vysvětlují, proč jsou děti snadným cílem pro domácí násilí. Je to dáno tím, že jsou fyzicky slabší, psychicky nezralé a jsou na svých rodičích závislé. Organizace Záchranný kruh (www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasili/zpusoby-chovani.html) popisuje, že děti, které jsou týrané, vykazují projevy zaostalého vývoje, projevy pláče, křiku, mají noční děsivé sny, zhoršení ve škole, pomočování a jiné. V odborné literatuře se objevuje ve spojení s domácím násilím na dětech syndrom CAN, což je syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte. Tento syndrom popisuje Špatenková a kolektiv (2011, s. 123 - 125) jako syndrom, který zahrnuje fyzické násilí (veškeré fyzické násilí, které se vyznačují modřinami, vytrhanými vlasy, popáleninami od cigaret, nebo to mohou být bodné rány), sexuální násilí (znásilnění, pornografie, různé sexuální aktivity s dítětem, které nesou příznaky bolesti hlavy a břicha, krvácení z genitálií, poruchy spánku, předvádění sexuálních aktivit na hračkách a další), psychické násilí (ignorování, izolování, nucení do extrémních výkonů nad možnosti dítěte, to vše může vést ke koktání, pomočování, nebo malé sebeúvěře a depresím), zanedbávání (které se projevuje prvním pohledem na dítě, nebo na psychickém vývoji) a systémové týrání (jde například o špatnou péči v mateřské škole, dětském domově, základní škole, oddělení dítěte od rodiny díky špatnému rozhodnutí soudu, nebo trauma spojené s výslechem na policii). Na základě těchto zkušeností mívá dítě problémy v dospělosti, buď je samo poté partnerem terorizováno, nebo se samo může stát pachatelem domácího násilí.

Muži - tato skupina není velká, muži se stávají obětí domácího násilí ve 2-5 % dle organizace Acorus (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html). Málokterý muž veřejně přizná, že je svojí ženou týrán, neboť to mnohdy vzbuzuje posměch vyznačený výrazem „pod pantoflem“,

proto muži málokdy násilí zveřejní. Špatenková a kolektiv (2011, s. 134) uvádějí, že násilí na mužích se dá špatně prokázat, neboť týrání je většinou psychického rázu. Jde většinou o muže s nějakým problémem, ať už fyzickým, psychický, sociálním, nebo ekonomickým. Může jít o muže, který se špatně seznamuje, má nízké sebevědomí, nebo může mít nadváhu.

Senioři - jedná se o skupinu, která násilí mnohdy nezveřejní. Mezi seniory ve věku nad 65 let trpí domácím násilím 3 - 5% osob a většinou se násilí na seniorech dopouštějí jejich děti, což je pro seniory velmi bolestné a jen neradi o této skutečnosti mluví (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html). Senioři se nedokážou fyzicky bránit, často bývají nemocní a jsou na pachatelé závislí. Častým příkladem násilí na seniorech je bití, ponižování, nebo odebírání finančních prostředků.

Zdravotně postižení - podle organizace Acorus (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html) je tato skupina obětí skoro neznámá, pouze případy, které zpravidla končí tragicky, jsou zveřejněny. Násilí páchané na postižených je skryté. Zdravotně postižení jsou velmi zranitelnou skupinou, protože jsou většinou odkázáni na péči násilníka.

1.4 Formy domácího násilí

Jak již bylo zmíněno v úvodu této práce, má domácí násilí různé podoby. Jedno z nejčastějších základních rozdělení podle Huňkové (2004, s. 58 - 60) je na násilí psychické, fyzické, sociální, sexuální a ekonomické. Nejčastějším násilím je kombinace fyzického a psychického násilí podle Dufkové a Zlámala (2005, s. 9).

„Násilný mocenský kód obsahuje příměs hrozby fyzického násilí, jež je na straně postiženého vnímána jako strach z tělesného či duševního nebo existenčního zničení.“ (Poněšický, 2004, s. 114)

Psychické násilí - psychické násilí se jen těžko dokazuje, neboť vyjadřuje především zlomení psychiky oběti, které je postupné. Oběť psychického násilí si často myslí, že si násilí namlouvá, že se nic neděje. Tuto formu násilí popisuje Huňková (2004, s. 59) jako citové vydírání, zesměšňování, kontrolu, vzbuzení pocitu strachu, odepírání potavy, vynucování poslušnosti, různé výhrůžky, že násilník ublíží dětem, rodičům, nebo zvířatům, zastrašování, že se zveřejní intimní informace o oběti. Patří se sem také křik, vulgarismy, vyžadování poslušnosti jako například, že musí být uklizeno, zakazování návštěv u rodičů a kamarádů. Běžný je i stalking, který se projevuje neustálými telefonáty, psaním textových zpráv a sledováním oběti. Dufková a Zlámala (2005, s. 9) přidávají do této formy také ničení oblíbených věcí oběti a rozdělují psychické násilí ještě na násilí emocionální, kdy se pachatel snaží udělat z oběti blázna.

Fyzické násilí - může začít lehkým strkáním oběti, ale také životu ohrožujícím útokem. I takové bránění v pohybu se považuje za fyzické násilí. Huňková (2004, s. 58) popisuje fyzické násilí jako kopání, smýkání, tlučení hlavou oběti, ničení majetku, rány pěstí, tahání za vlasy. Dufková a Zlámala (2005, s. 9) uvádějí, že za fyzickým násilím stojí také bití rukama, nebo předměty, svazování a zkrátka veškeré útoky proti životu.

Sexuální násilí - především sem patří znásilnění, které je i v manželství trestným činem. Dále veškeré sexuální praktiky, které jsou nucené, jak uvádí centrum pro oběti proFem ([www. profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili](http://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili)).

Sociální násilí - to má podle Huňkové (2004, s. 59) za úkol izolovat oběť od ostatních lidí, jako od rodiny, příbuzných a přátel. Také má oběť zakázáno chodit do zaměstnání, ven, nebo studovat. Jsou jí odebrány klíče od bytu a od auta. Pokud nemá odebraný i telefon, tak jsou kontrolovány hovory a textové zprávy. Dále je kontrolován styl oblékání a jednání na veřejnosti. Dufková a Zlámal (2005, s. 9) vysvětlují, že u této formy násilí pachatel zkrátka rozhoduje o celém životě oběti, v jakékoliv oblasti.

Ekonomické násilí - toto násilí se vyznačuje zamezením přístupu k financím, ale také i majetku. Pachatel může nutit oběť, aby na něj nemovitost přepsala. Oběť si musí o peníze říkat a poté přesně vyúčtovat za co je utratila. Nebo podle Dufkové a Zlámala (2005, s. 9) nedostává oběť žádné finanční prostředky na domácnost a děti. Veškeré finance, které oběť obdrží, musí odevzdávat, uvádí Huňková (2004, s. 59).

1.5 Fáze domácího násilí

Domácí násilí je vlastně směs incidentů vyvíjejících se v čase. Oběť není schopná díky domácímu násilí řešit svoji situaci a může za to střídající cyklus fáze napětí, násilí, usmíření a klidu, jak popisuje Čírtková (2009, s. 249). Každá fáze může být různě dlouhá, od několika dní až po několik měsíců. Jinak může probíhat v krátkém vztahu a jinak ve vztahu mnohaletém. Čím častěji se fáze střídají, tím jsou horší a období klidu se krátí. Z takového kruhu se těžko odchází. Pachatel si je vědom toho, jak se jeho oběť cítí, že ztratila své sebevědomí a má velký strach. Dokáže v oběti vyvolat pocit méněcennosti a přesvědčit ji, že je špatná a ubližování si zaslouží. Čírtková (2009, s. 250) uvádí, že oběť si po fázi klidu myslí, že už k dalšímu útoku nedojde, ale násilí se stále opakuje, nezastaví se.

Každá fáze má své znaky (www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)

- 1. Fáze narůstání** - zahrnuje malé incidenty, slovní urážení, občasné facky, u oběti se začne projevovat strach.
- 2. Fáze násilí** - krátká fáze, trvající od několika minut do 24 hodin, v průběhu násilí narůstá a může mít za následek zranění, případně až smrt.
- 3. Fáze klidu** - zklidnění situace, pachatel si uvědomuje, že svou oběť může ztratit, proto se začne omlouvat a slibovat, že už se to nestane. V některých případech se pachatel neomlouvá a vinu za své násilné chování připisuje oběti. Tato fáze může být zprvu nejdelší.

Obrázek č. 1 - Cyklus násilí (www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)

Proč oběť násilného partnera neopustí? Tuto otázku si klade téměř každý, mohou za to různé aspekty. Zde je uvedeno několik důvodů, proč oběť násilného partnera neopustí (www.domaci-nasili.cz/co-je-domaci-nasili):

- **Vztahová závislost** - oběť ví, že vztah není v pořádku, ale nedokáže si život bez pachatele představit, drží ji společná minulost
- **Sdílení společných položek** - ve vztahu jsou společné nejen děti, ale také společný majetek
- **Izolace** - oběť bývá izolovaná od všech, je těžké tak najít pomoc u rodiny, nebo přátel
- **Strach** - oběť má strach z vyhrožování, bojí se situace, která nastane s odchodem od partnera

2 Fyzický a psychický teror mezi partnery

Domácí násilí má mnoho forem a je páchané těmi, kteří by nám měli být nejbližší, o to je to bolestivější. Počet domácího násilí bohužel stále stoupá, a to možná i v dnešní nelehké době pandemie, kdy jsou partneři spolu více, nemohou chodit do práce a vybíjí si zlost na tom druhém. (www.ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3136748-narust-domaciho-nasili-behem-karanteny-zpusobil-strach-z-neznameho-a-ztrata-komfortni).

Nelze spoléhat jen na to, že jsou vidět modřiny. Násilí může být jak fyzické, tak i psychické. Těžko říci, které z nich je horší. Zda je horší vydržet bití, nebo si nechat týrat svou psychiku. Dle mého názoru jsou obě formy naprosto špatné.

„Psychické násilí je pro člověka ještě více devastující než fyzické, přesto ho má společnost i samotné oběti tendenci bagatelizovat. Nejde ho definovat tak jednoznačně jako fyzické násilí. Navíc v naší kultuře moc neumíme pracovat se svojí psychikou, domnívá se psycholog Oleg Šuk z Intervenčního centra v Praze“. (www.wave.rozhlas.cz/nespim-nejim-nemam-zadny-zivot-domaci-nasili-je-psychicky-teror)

Oběti domácího násilí většinou nejprve poslouchají urážky na svou osobu, poté následuje teror v podobě fyzického a psychického násilí. Od fyzického napadání je už jen krok k dalším útokům. K týrání se přidává také znásilňování, přivazování k topení nebo nucení brání drog. Stává se, že pachatel nutí oběť k různým praktikám proti její vůli a často jsou to věci, o kterých se týrané oběti stydí mluvit.

2.1 Fyzický teror

Úlehlová (2009, s. 59) popisuje fyzické násilí jako útoky, které se projevují kopáním, strkáním, škracením, taháním za vlasy, bitím pěstí, ohrožováním zbraní a někdy můžou tyto útoky končit také usmrcením. Jde o násilnou formu převahy pachatele k osobě, která se nemůže nebo neumí bránit. Za fyzickým násilím stojí brutální bolestivé útoky, které nesou riziko poškození zdraví, nebo dokonce ztrátu života.

Podle organizace Acorus (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html) bývá fyzické ubližování více viditelné, protože zanechává stopy. Modřiny a zlomeniny mnoho obětí ale většinou obhájí. Dle mého názoru a názoru Špatenkové a kolektivu (2011, s. 114) si často oběti vymýšlí různé pohádky o své nešikovnosti, nebo padajícímu předmětu z police. Je velmi důležité uvědomit si rozdíl mezi konfliktem a násilím, protože konflikt může vyústit v pozitivní řešení, ale násilí jen vždy upevňuje kontrolu a moc pachatele nad obětí.

2.2 Psychický teror

I když se psychické týrání od fyzického značně liší, výsledek je zpravidla stejný. Organizace Acorus (www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html) uvádí, že psychické násilí souvisí s fyzickým a emocionálním násilím. Čírtková (2008, s. 20) uvádí, že psychické násilí se vyskytuje v každém domácím násilí, neboť oběť se musí vyrovnat s tím, že ji terorizuje blízká osoba. Také Úlehlová (2009, s. 60) je tohoto názoru. Obvykle se projevuje přehnanou dominancí jednoho z partnerů. Psychické násilí je považováno za zraňování slovy. Pokud je partner svým protějškem snižován, urážen, je mu nadáváno, či je hanlivě oslovován, pak se jedná o psychické násilí.

Do této formy se zahrnují i pokusy o kontrolování činnosti partnera, pokusy zničit jeho sebedůvěru a sebevědomí, izolace od přátel a rodiny. Patří sem rovněž obviňování, zesměšňování ve společnosti, vyhrožování fyzickým násilím, odepírání spánku a potravy, nebo vydírání sebevraždou jak popisuje Úlehlová (2009, s. 13). Zahrnujeme do této formy i rozbíjení či ničení osobních věcí, vyhrožování únosem dětí, zákaz chůze do zaměstnání, zastrašování zbavením svéprávnosti, zlé pohledy, výhrůžná gesta, předvádění zbraní, omezování samostatnosti a rozhodování o sobě, zpochybňování duševního zdraví, zlehčování obav, přehlížení přání a potřeb, nebo nucení k poslušnosti. Psychický teror tolik vidět není, proto se dá dobře skrýt. Nezanechává výrazné stopy na těle, i když při dlouhodobém stresu se často objevují různé projevy nemoci. Navenek seriózní, dokonalý a hodný partner se za dvěma proměny během vteřiny v tyrana. Nic mu není vhod, řve, deptá, ponižuje, vyhrožuje, dokud není jeho moc uspokojena.

Domnívám se, že ženy nejčastěji slyší věty typu: „Jsi neschopná, tlustá, hloupá.“ Muži zase zřejmě slýchávají: „Ty chudáku, ty ubožáku, jsi neschopný.“ To je ale jen slabý výčet slov, které snáší. Ve skutečnosti dostávají velkou porci sprostých urážek a nadávek. Podobné příklady uvádí také Špatenková a kolektiv (2011, s. 114). Většina citově zneužívajících pachatelů nejsou schopní se na sebe podívat a prozkoumat, proč se tak ke svému partnerovi chovají.

Psychické násilí začíná pozvolna, stejně tak jako fyzické. Ze začátku vztahu to může dokonce působit jako láskyplná starost o toho druhého. Velmi častý příklad začátku tohoto násilí bývá nenápadné popichování, které oběť ani nedokáže pojmenovat jako násilí. Může se jednat o nevinné poznámky o tom, že doma není uklizeno, nebo omáčka není správně zahuštěná. Ale právě tyto drobné, dobře cílené poznámky dokážou možná víc než facka a mohou se rozvinout v psychický teror. V domácnosti může být neustále špatná nálada, pachatel je pořád se vším nespokojený, ponižování je na denním pořádku, neustále je kladen důraz na partnerův nedostatek, pachatel se snaží dovést svou oběť k naprostému zoufalství a nevyrovnanosti. Oblíbenou metodou je i spánkové týrání, kdy pachatel v noci nenechá svou oběť spát a vyvolává hádky. Sám poté v klidu usne a oběť je tak zdeprimovaná, že už neusne. Dlouhodobá porucha spánku poté vede k dalším psychickým problémům. Proč vlastně pachatel psychicky týrá svou oběť? Většinou proto, že mu to jednoduše dělá dobře. Zvyšuje si vlastní nízké sebevědomí, možná se i své oběti bojí. Má strach z toho, že ho oběť svými úspěchy zastíní, že nebude dost dobrý a okolí si toho všimne. A tak se začne řídit heslem, že nejlepší obranou je útok. Co je jednodušší, poukázat na chyby druhého, nebo si přiznat ty své? Rozhodně to první. A když partner dennodenně vtluče oběti své polopravdy do hlavy, tak jim brzy začne pomalu

věřit. Poté se ze sebevědomé a úspěšné osoby stane tichá a šedá myš, která se bojí říct svůj názor. Nejhorší na tom všem je, že partnerovo ponižování zanechá opravdu hluboké jizvy na duši, které si ponese snad až do konce života. Většina psychicky týraných osob si myslí, že si za to můžou sami, potýkají se s depresemi a v některých případech to vše může skončit sebevraždou. Psychické týrán může mít krátkodobé a dlouhodobé účinky, které jsou stejně závažné jako účinky fyzického zneužívání. Dlouhodobé psychické násilí může u oběti vést k neurotickým projevům, psychosomatickým onemocněním nebo psychiatrickým diagnózám (například deprese). Vargová, Pokorná a Toufarová (2008, s. 40) uvádějí, že traumatické zkušenosti zhoršují zdravotní stav, který se projevuje například poruchou spánku, nebo žaludečními vředy a problémy s alkoholem.

Příklady nejčastějších důsledků domácího násilí

Fyzické důsledky	Psychické důsledky
Modřiny	Úzkost, strach
Tržné / řezné/ bodné rány	Deprese
Pohmožděniny, distorze	Sebevražedné pokusy/sebevražda
Zlomeniny	Zvýšené riziko abúzu alkoholu či jiných návykových látek, případně předepsaných léků
Gynekologické problémy	Poruchy spánku
Sexuálně přenosné nemoci	Poruchy příjmu potravy
Potrat	Posttraumatická stresová porucha
Předčasný porod	Panické poruchy
Chronická bolest	Pocity bezmoci
Zvýšená únava	Ztráta sebevědomí
Protržení ušního bubínku	Pocity viny
Otřesy mozku	Poruchy koncentrace
Popáleniny	

Obrázek č. 2 - Příklady nejčastějších důsledků domácího násilí (www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)

3 Aktéři domácího násilí

Domácí násilí není možné zaměňovat s partnerskou hádkou či manželskou rozepří. Při hádce proti sobě stojí dvě přibližně rovnocenné osoby, které jsou v podobném postavení a vyměňují si názory. U domácího násilí jsou však role jasně rozdělené. Proti bezmocné a vystrašené oběti, která se obává trestu, stojí pachatel, který se použitím moci snaží oběť ovládat a donutit k tomu, co chce on.

„Každý občas dělá chyby nebo někoho rozčílí. To ale nikomu nedává právo použít proti němu násilí. Domácí násilí je špatné. Na vině je agresor, nikoliv oběť.“ (Conway, 2007, s. 48)

„Lidi, kteří jsou zjevně v pozici oběti, napadáme proto tak snadno, že jsme všichni v určitých životních oblastech také oběťmi, ale jsme přesvědčeni o tom, že bychom jimi neměli být.“ (Kast, 2003, s. 56)

3.1 Pachatel domácího násilí

Pachatel, tyran či násilník, ať už ho nazýváme jakkoliv, jisté je, že taková osoba patří jednoznačně do rukou policie. Vypadá jako nenápadný člověk, na veřejnosti i v zaměstnání spíše plachý, mívá strach z autorit. Před ostatními se zdá být jako dokonalý partner, který svůj protějšek zahrnuje pozorností. Zdání opravdu někdy klame. Velmi často si okolí ničeho nevšimne, nebo po odhalení pravdy dokonce ani nevěří. Překročením prahu domova se ale z pozorného člověka stává úplně někdo jiný. Huňková (2004, s. 60 - 63) popisuje psychologický profil pachatele základními body: nízké sebevědomí, strach ze závislosti, izolace, prvky kontroly atd. Dle mého názoru si pachatel kompenzuje chování, které se odehrávalo vůči jeho osobě. Jedním z charakteristických rysů násilníka je, že svou oběť nenazývá křestním jménem. Podle Kenney (2012, s. 6) je pro pachatele daleko jednodušší si vybírat oběť v rámci rodiny, neboť je mu oběť často na očích.

Některé zdroje tvrdí, že k domácímu násilí vede pachatele vztahová nespokojenost, nevyrovnané mocenské rozložení sil, konfliktní životní styl s častými rozepřemi a útoky vedoucími ke snižování sebeúcty. Voňková a Huňková (2004, s. 57 - 58) uvádějí, že čím nižší má sebedůvěru, tím více používá agresivního chování a na základě toho, se dá rozlišit typ pachatele domácího násilí:

- self image demonstrator, který používá své síly, aby se zalíbil svému protějšku
- self image defender, který cítí ohrožené vlastní ego a brání se
- reputation defender, který jedná na stejném principu jako skupina, ke které se řadí

Pachatele domácího násilí lze rozdělit na různé skupiny (www.cls.cz/dokumenty/brozura_domaci_nasilii.pdf):

- sociálně problémový pachatel, který má věčně záznamy v trestním rejstříku
- násilník „dvojitá tvář“, který je před ostatními jako dokonalý partner, ve skutečnosti trpí frustrací a nespokojeností se sebou samým, proto se násilně chová vůči své rodině

- Majetnický a žárlivý pachatel, který musí neustále mít svého partnera pod kontrolou, vyhrožuje zabitím či sebevraždou, pokud od něj partner odejde
- Sadistický pachatel, který musí cítit svou moc, potrestání partnera mu činí dobře, má neurotické sklony, rád svou oběť mučí násilnou formou
- Extrémně nebezpečný pachatel, který je přecitlivělý, je hodně útočný až je krutý, používá zbraně, užívá drogy či alkohol

„Řada pachatelů domácího násilí má velmi rigidní představy o partnerském vztahu, či o rozdělení mužských a ženských rolí. Mnozí pachatelé domácího násilí byli sami v dětství týráni, byli svědky násilí vůči matce, nebo zažívali citovou deprivaci.“ (Vargová-Marvánová, Pokorná, Toufarová, 2008, s. 116)

3.2 Oběť domácího násilí

Obětí může být kdokoliv, vzdělaný člověk, žena, muž, nezávisle na věku a kultuře. Většinou se obětí domácího násilí v partnerském vztahu dle statistik stávají ženy. Existuje ale také řada mužů, kteří pociťují násilí ze strany své ženy, ale většinou nejde o fyzické týrání, neboť ženy nemají takovou sílu jako muži, ale jde spíše o psychické útočení, ekonomické a sociální. Oběť domácího násilí bývá zlomena psychickým i fyzickým terorem a většinou se nedokáže sama pachateli postavit.

„Oběť, která zná svého partnera nejen jako násilníka, ale i jako milého, něžného člověka, žije v představě, že tento vztah je vztahem na celý život a selhání tohoto vztahu pro ni může znamenat selhání vědomí o vlastní schopnosti milovat a udržet vztah (věří, že trestána je proto, že udělala ve vztahu nějakou chybu).“ (Huňková, 2004, s. 65)

Poznat oběť domácího násilí není lehké, protože situaci dokáže maskovat. Podle Huňkové (2004, s. 65) si oběť myslí, že její násilný partner je hodný a díky chování, které po ni vyžaduje, se násilného chování zbaví a vše bude v pořádku. Také okolí si může všimnout různých znaků, jako jsou například materiální prostředky, ty jsou často pod kontrolou agresora, oběť se nesmí stýkat se svou rodinou a přáteli, nízké až téměř žádné sebevědomí, nejistota, nerozhodnost, zkreslené vnímání, věčné omlouvání pachatele, vyčerpanost, ospalost, nebo strach. Oběť často vnímá svůj násilný vztah jako normální, proto v něm zůstává někdy i celý svůj život.

„Oběť sama se zločinem, za který má pykat, neprovinila. Nicméně ji z toho podezřívají i svědkové agrese. Všechno je bráno tak, jako by oběť nemohla být bez viny. Lidé si představují, že oběť mlčky souhlasí a že vědomě nebo nevědomě nese za agrese spoluvinu.“ (Hirigoyen, 2002, s. 150)

Jak popisuje Špatenková a kolektiv (2011, s. 115) týrané ženy mívají nízké sebevědomí, i když se může zdát, že mají vše pod kontrolou, cítí se nejistě, bezcenně a pochybují o sobě i o svém vlastním smyslu pro realitu. Začínají měnit své chování, aby udělaly svého partnera šťastným. Jednou z nejčastějších charakteristik psychicky týrané ženy je, že si není schopná užívat intimnosti s partnerem. Pokud jde o týrané muže, ti začnou trávit více času v práci, najdou si jiné koníčky nebo paralelní vztah. Oproti ženám jsou ve výhodě, nemusí totiž tolik pečovat o děti. K typickému týrání patří depťání a ponižování. Muž se většinou stydí přiznat před ostatními, že je týraný, bojí se, že bude vypadat

před ostatními jako slaboch. Ženské i mužské oběti mají společné znaky, a to omlouvat svého agresivního partnera.

„Muž má mnohem větší hranici bolesti a tolerance, a proto trvá mnohem déle, než se muž rozhodne na svou ženu či partnerku oficiálně stěžovat a ohlásit domácí násilí na policii.“ (Buskotte, 2008, s. 18)

FÁZE I. Narůstání napětí	
OBĚŤ	PACHATEL
Pečující, ochotná, souhlasící	Nízká míra hněvu
Dělá cokoli proto, aby "udržela klid"	Verbální agrese vůči ženě, pokořování
Potlačuje hněv	Lehčí fyzické násilí a ponižování, které se stává častějším
Omlouvá partnerovo chování	Jiné chování doma a jiné na veřejnosti
Za násilí viní vnější okolnosti	Narůstá obava z možnosti ženina odchodu
Přisuzuje si zodpovědnost za partnerovo chování, kryje jeho chování	Vzrůstá potřeba kontroly a žárlivost
Odcizení se od okolí, stažení se do sebe	Zvyšuje kontrolu ženiných aktivit
Nárůst stresu, úzkosti, hněvu, strachu	Zvyšuje se agresivita a frustrace
FÁZE II. Vlastní násilí	
OBĚŤ	PACHATEL
Pasivní přijímání	Nedostatek kontroly, nepředvídatelnost
Naučená bezmocnost: věří, že nemá žádný význam pokoušet se uniknout nebo se bránit	Násilné projevy tenze např. záchvaty zuřivosti
Disociace, neochota uvěřit tomu, co se stalo, rezervovanost	Touha "dát oběti lekci"
Minimalizace zranění	Omlouvání vlastního chování, obviňování oběti
Emoční zhroucení - 24-28 hodin později	Poškozené vědomí
Deprese, apatie	Emocionální vyčerpání
Izolace	Kontrola nad ukončením této fáze
Odkládání vyhledání pomoci	Snížení sebeúcty
Snížení sebeúcty	
FÁZE III. Období klidu	
OBĚŤ	PACHATEL
Ztotožnění se s rolí oběti, viktimizace	Milující, vlídný, kající se
Pocity viny při představě odchodu od partnera	Prosí o odpuštění
Zodpovědnost za násilí	Slibuje, že už se to nikdy nebude opakovat
Víra v násilníkovu změnu	Závislost na ženině opětovném přijetí
Posílení přesvědčení zůstat s partnerem	a odpuštění
Cítí se potřebná, hodnotná	Ambivalentní vztah k sobě samému

Tabulka č. 1- Specifické projevy (www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)

3.3 Agresivní chování

Slovo agrese pochází z italského slova *aggressio*, což znamená útok či napadení. Je to útočné jednání s jasným cílem škodit. Janata (1999, s. 19) popisuje, že slovo agrese je nutné vždy vysvětlit podle toho, kde se vyskytuje a také ho určuje lidské chování. Čermák (1998, s. 11) rozděluje projevy agrese na přímé, nepřímé, fyzické a verbální. Člení se dále na agresi proti lidem, věcem, zvířatům apod. Agresivní sklony se u člověka vytvářejí v prvních letech života. Agresivita je určitá vlastnost, povahový rys a je určována dědičností i učením. Janata (1999, s. 20) také zmiňuje Alberta Banduru, který se domníval, že agresivní chování je buď potrestáno, nebo odměněno a je ovlivněno výchovou. I Vágnerová (2002, s. 267) zmiňuje, že je agresivní chování posilováno stylem výchovy rodičů. U člověka může být i často její příčinou frustrace a zvyšuje se v přítomnosti omamných látek, jako jsou drogy či požití alkoholu. Dle Čírtkové (2006, str. 168) zahrnuje agrese širokou škálu rozmanitých jevů, jako je agresivní chování, komunikování, fantazírování a také samotný agresivní útok. Dle Vágnerové (2002, s. 266) se považuje agresivní chování za porušení sociálních norem a je prostředkem jak dosáhnout cíle, kterému stojí v cestě překážky

Agresivita se projevuje úzkostí, podrážděností, zmateností, hněvem, výsměchem, hrubými slovy, šikanou, nebo fyzickým a psychickým násilím. Agrese impulzivní je reakcí na stresovou situaci, strach a podráždění. Plánovaná agrese je provedena za určitým účelem.

„Agresivně se chovající člověk se paradoxně často nemá rád a je přesvědčen, že ho nemají ani dostatečně rádi ani jiní, včetně partnera. Někdy mívá pravdu – je těžké si ho oblíbit. V partnerském vztahu se může cítit osaměle a nepochopeně, místo otevřenosti a blízkosti se však chce zajistit přes kontrolu druhého. Může ostentativně dávat najevo svoji sílu, nebo může neustále partnera ve všem kontrolovat a upozorňovat ho stále na chyby. Často se také projevuje žárlivostí, kontrolami, výsledky, výčitkami.“ (Praško, 2005, s. 31)

Agrese a domácí násilí má k sobě hodně blízko. Mezi znaky agresivního partnera, který svou oběť manipuluje, patří vyvolávání pocitu závislosti, srážení sebevědomí, obviňování, kritizování, vydírání, pomlouvání, nezáměr o city druhých.

Agresivita v partnerství dokáže zničit vztah. Praško (2005, s. 32) zastává teorii, že agresivní partner předstírá city, neuznává kompromis, jen výhru. Některé osoby jsou tak agresivní, že mají tendenci uplatňovat ve vztahu svou moc. Ženská a mužská agrese se od sebe liší. Větší sklon k agresivitě mají muži, nevyhýbá se ale ani ženám.

S věkem jsou agresivnější více ženy na rozdíl od mužů. V období klimakteriu totiž klesají u žen hormony estrogen a progesteron. Ženy většinou fyzické násilí nepracují, a to z důvodu menší fyzické síly. Volí nepřímou agresi, a to sociální manipulaci. Jde tedy o pomluvy, vydírání, zastrašování, mají neustálé výhrady, vyhrožují, že ukončí vztah, nebo že si něco udělají.

U mužů tento stav souvisí se zvýšenou hladinou testosteronu a je spojen s násilím, křikem, vztekem a příkazy. Mnoho mužů se bojí své emoce ukázat, často v sobě agresivní chování potlačují, dusí vše v sobě. Nevyjádřené emoce tak mužům často přerůstají přes hlavu a ničí jejich vnitřní klid i vztahy s blízkými. Muži si v podobě nepřímé agrese volí strategii ubližování, které je maskované. To se děje v podobě přehnané kritičnosti vůči oběti, nebo zpochybňováním jejího způsobu uvažování. Pokud

muž neměl nikdy svůj vzor, může u něj vznikat problém s jeho mužskou identitou, a to například při partnerských hádkách, kdy neumí reagovat jinak než silou a zastrašováním. To platí také i při situaci, kdy naopak byl svědkem domácího násilí a přijde mu již takové chování zcela normální. Agresivní chování ještě více umocňuje alkohol či drogy a v kombinaci s neúspěchem v práci se poté může dokonalý partner proměnit doma v agresivního tyrana. Dle Bednářové (2009, s. 25) jsou alkohol a drogy spouštěčem násilí a díky nim se ztrácejí zábrany, později se člověk na tyto látky vymlouvá.

4 Následky domácího násilí

Ukončení vztahu a odchod od násilného partnera se ne vždy povede hned v začátcích. Často oběť žije v domácím násilí několik let. Někdy bývá spouštěčem odchodu od partnera hlavně to, že se pachatel dotkne dětí či domácích zvířat. Oběť si většinou uvědomí, že již nejde jen o ní a rozhodne se svou situaci změnit. Důvodů, proč ale oběti zůstávají v domácím násilí, je mnoho. Často tyrana kryjí, mají strach z toho, že promění své výhrůžky ve skutečnost a situace bude ještě horší, nemají kam odejít a chybí jim podpora okolí. Ať už si oběť odnese z násilného vztahu modřiny, zlomeniny, či zničené sebevědomí, vždy to v ní zanechá hluboké šrámy nejen na těle, ale hlavně na duši. Lidská psychika je totiž velmi křehká. Podle Čírtkové a Vitoušové (2007, s. 27) trpí oběť nespavostí a nepozorností, je pro ni těžké navštívit místa, kde násilí prožívala. Také se u oběti, která prožila domácí násilí, projevují výrazné změny chování. Je apatická, má pomalejší reakce, je jako tělo bez duše, má vžitou bezmoc, protože má snížené sebevědomí, je nejistá a neváží si sama sebe. Mezi fyzické příznaky patří bolest hlavy, žaludku, bušení srdce, nebo pocení.

4.1 Viktimizace oběti

Novotný a Zapletal (2004, s. 141) uvádějí, že obor, který se nazývá viktimologie, se zabývá obětí, jejího chování vůči pachateli a zkoumá důvody, které vyvolaly domácí násilí a je součástí kriminologie. Čírtková a Vitoušová (2007, s. 12) upřesňují, že proces viktimizace začíná útokem a má svou dynamiku, která překračuje důsledky spáchaného trestního činu.

„Kriminologie se začíná věnovat otázkám domácího násilí v 80. letech minulého století. Zpočátku převládal názor, že domácí násilí není předmětem práce policejních sborů, že se jedná o soukromou věc daných osob, tudíž ani kriminologická věda se tímto fenoménem nezabývala. Teprve poslední desetiletí akceptuje i kriminologie domácí násilí jako sociálně patologický sui generis a snaží se své poznatky propojit s trestněprávní problematikou.“ (Úlehlová, 2009, s. 25)

Viktimizace znamená proces, kdy se potencionální oběť stane obětí skutečnou, jak popisují Novotný a Zapletal (2004, s. 143). Důsledky viktimizace jsou pro každou oběť individuální a jsou ovlivňovány různými okolnostmi např. věkem, pohlavím, vztahem mezi obětí a pachatelem. Proces viktimizace se dělí na dvě fáze, primární a sekundární. Čírtková a Vitoušová (2007, s. 22) popisují, že tyto fáze jsou rozdílné. Primární koordinuje pachatel a nelze jí předejít, zatímco sekundární ano, a to díky plné podpoře a vhodné komunikaci s obětí.

- Primární viktimizace - znamená újmu, kterou způsobí pachatel. Pocit, který zažívá oběť po napadení člověkem blízkým je jiný, než když je napadena člověkem neznámým. Napadení blízkou osobou vyvolá u oběti pocit viny a ztrátu sebevědomí. Existují typy primárních ran: fyzická újma, která se vyznačuje od malé facky po těžké ublížení na zdraví, dále finanční újma, při které oběť ztratí svůj majetek či finanční prostředky a v neposlední řadě je to emocionální újma, která se vyznačuje především ztrátou důvěry, pocitu bezpečí, lásky,

ztrátu sebevědomí. Osobnost oběti se naruší a stává se bezmocnou, ztracenou a věčně obviňující sama sebe. (www.cls.cz/dokumenty/brozura_domaci_nasili.pdf)

„V důsledku trestného činu vzniká oběti vždy určitá primární újma způsobená pachatelem. Jde tedy o poškození, která jsou přímým, bezprostředním důsledkem trestného činu.“ (Čírtková, Vitoušová, 2007, s. 12)

- Sekundární viktimizace - vyznačuje se traumatem oběti, které vznikne po ukončení trestného činu, nebo také nevěrohodnost před policií či soudem a odložení případu. Často může mít horší dopad než primární. Při výslechu se oběti vybaví vzpomínky, které mohou zapříčinit psychický kolaps. Nebo pokud policie projeví nezájem případ sepsat, neuvěří, nebo se necitlivě chová, může dojít k druhotnému psychickému zranění. Oběť při oznámení věří, že s ní bude policie jednat s citem a v klidu, neboť sama oběť je často ve velmi zničujícím stavu. Sekundární viktimizace nemusí být způsobena pouze orgány, ale také rodinou či blízkým okolím. Mezi pocity v této fázi patří pocit izolace, nespravedlnosti či pocit nedůstojnosti. (www.cls.cz/dokumenty/brozura_domaci_nasili.pdf)

„O sekundární viktimizaci mluvíme teprve tehdy, když se do procedur, které odstartuje oznámení nebo zveřejnění trestného činu, vloudí další nadbytečné zraňování oběti.“ (Čírtková, Vitoušová, 2007, s. 16)

V knize Novotného a Zapletala (2004, s. 148 - 149) je uvedena typologie obětí na oběti, které si zavinily a nezavinily svou viktimizaci, dále také další typy obětí jako jsou skryté, nebo dobrovolné oběti.

4.2 Posttraumatická stresová porucha

Dlouhodobé domácí násilí patří mezi události, kdy se u oběti většinou přivodí tzv. posttraumatická stresová porucha. To, že oběť setrvává v násilném vztahu, se na ní dřív, nebo později fyzicky i psychicky projeví. Špatenková a kolektiv (2011, s. 114) popisují, že posttraumatická stresová porucha se u člověka vyvíjí pomalu, projevit se může klidně až několik měsíců po ukončení prožitým zážitku, jde zkrátka o opožděnou reakci na nějaké trauma. Objevuje se panika a úzkost. Naopak reakce ihned po děsivém zážitku, která vyvolá např. pláč, je dobré znamení. Oběť je na dobré cestě se se vším vyrovnat. Pokud se oběť špatně po ukončení násilí začleňuje do normálního života, neustále se jí vrací vzpomínky, je potřeba vyhledat odbornou pomoc a nečekat, že to samo zmizí.

„Záludnost posttraumatické stresové poruchy spočívá v tom, že rozmanité příznaky mohou propuknout po delším časovém úseku od prožití krize. Posttraumatická porucha vzniká jako zpožděná anebo protrahovaná odezva na otřesné katastrofické zážitky.“ (Čírtková, 1998, s. 118)

Po traumatické události nejdříve přichází reakce na stres, buď je oběť extrémně utlumená, nebo naopak je hyperaktivní. Bohužel se dostaví i další problémy jako jsou deprese, fobie, nezájem o jakékoliv dřívější radosti, někdy se oběť může uchýlit k drogám a alkoholu, oběť mívá poruchy spánku, problémy s pamětí, nesoustředěnost, návaly hněvu a pocity beznaděje.

„Traumatizující zážitek se vrací v podobě nočních můr. U obětí se objevují kompenzace traumatu v podobě psychického znečitlivění, emocionálního stažení se, omezení všech forem sociálního kontaktu a ztráty kontroly nad vlastní důstojností.“ (Čermák, 1998, s. 138)

Velkou roli pro vymizení poruchy je podpora rodiny a přátel, pokud ale jsou stavy oběti vážné, měla by se zahájit psychoterapie a současně by se měli oběti podávat adekvátní léky. Psychoterapie pomáhá oběti vrátit se zpět do normálního života a překonat stavy úzkosti, hněvu a špatných vzpomínek. Terapie se skládá z hodnocení situace oběti, v jakém je psychickém stavu, rozhovoru o dětství, nemocech v rodině a v neposlední řadě oběť postupně popíše svůj otřesný zážitek. Terapeut by měl s obětí pracovat velmi citlivě, získat si důvěru, měl by oběť podporovat, aby se nebránila emocím. Je důležité vypustit napětí ze sebe a navázat na vnitřní klid. Nejdůležitější je postupně si vybavit celou traumatickou událost, projít si vše znova ve vzpomínkách a uvědomit si, že oběť byla opravdu obětí a nebyla viníkem. Následně by měl být nastavený nějaký cíl, na který se bude oběť upínat a postupně se dokáže krůček po krůčku k danému cíli dostat.

„Úkolem psychoterapie je pomoci pacientovi naučit se kontrolovat své příznaky, tak aby mu neomezovaly život, což zpravidla vyžaduje zpracovat trauma natolik, aby přestalo fungovat v přítomnosti.“ (Praško, 2003, s. 73)

Velmi důležité ale je, aby vůbec oběť začala svůj špatný stav řešit, vyhledat si pomoc, mluvit o všem, nedusit emoce v sobě, měla by se zaměstnat činnostmi, které jí bavily dříve.

4.3 Stockholmský syndrom

U oběti, která prožívá dlouhodobé domácí násilí, se mohou objevit také podobné symptomy, jako mají oběti držené v zajetí. V 70. letech 20. století na základě přepadení banky ve Stockholmu a držení čtyř rukojmích v zajetí se tento syndrom vyzoroval a následně pojmenoval. Jedna z rukojmích se do jednoho únosce zamilovala. Tento syndrom je typický tím, že oběť začne cítit k násilníkovi náklonnost. Obdobné je to u domácího násilí, pokud občas násilný partner ukáže přátelský postoj, tak se oběť upne k naději, že vše bude zase v pořádku a partner se změní. Huňková (2004, s. 67) uvádí, že oběť pachatele neustále veřejně obhajuje.

„Nejmarkantnějším příznakem stockholmského syndromu je „pouze“ dobrovolné stranění pachateli a rozporuplný vztah rukojmích k záchráncům z venku. Ke konkrétním projevům syndromu se dále řadí například neochota vypovídat proti pachatelům.“ (Čírtková, 2009, s. 267)

Pokud se oběť rozhodne ze vztahu odejít, prochází různými stádii jako je odmítání, sebeobviňování, hledání pomoci, nerozhodnost, přijetí života bez násilí, uvádí Huňková (2004, s. 67-69).

4.4 Syndrom týrané ženy

Ženy mohou být týrané fyzicky, emocionálně, psychicky, finančně, nebo sexuálně. Syndrom týrané ženy je pojmenovaný proto, že převážnou část obětí tvoří ženy. Tento syndrom se vyznačuje určitou formou chování. Ženy se jeví jako velmi milé, neprůbojné, samotářské, trpící úzkostí a ztrátou sebeúcty. Žena je přesvědčena, že je viníkem násilí, myslí si, že svým chováním partnera provokuje a zaslouží si proto násilí. Bojí se o svůj život, trpí pocitem, že partnera vidí na každém rohu, bojí se jakékoliv reakce, odmítá pomoc. Často má poruchy spánku, je velmi zranitelná a pomýšlí na sebevraždu. Čírtková (2008, s. 26) zmiňuje, že okolí nechápe fakt, proč oběť svého násilného partnera neopustí, často se okolí domnívá, že se oběti násilí líbí.

„U týraných žen se často setkáváme spíše s tzv. extrémní laskavostí. Zejména při kontaktu s autoritou projevují nápadnou vstřícnost, neprůbojnost, chtějí vyhovět.“ (Čírtková, 2008, s. 29)

5 Ochrana a pomoc obětem domácího násilí

I když si oběť myslí, že jednou domácí násilí skončí, není tomu tak. Násilný partner se nezmění lusknutím prstů. Nikdo nemá právo ubližovat druhému, způsobovat mu jakékoliv násilí, také nikdo by neměl takové násilí trpět. Člověk, který čelí domácímu násilí, se za svou situaci nemusí v žádném případě stydět. V první řadě by se měl svěřit se svým trápením a vyhledat odbornou pomoc. V případě fyzického útoku by měl okamžitě vyhledat lékařskou pomoc a trvat na vystavení lékařské zprávy s potvrzením ublížení na zdraví. Pomoc člověk najde nejen v policii, nebo rodině a známých, ale také mu pomocnou ruku podají různá krizová centra, která oběť nasměrují zpět do normálního života. Nejdůležitější je ovšem první krok, uvědomit si, že zůstat v domácím násilí není řešení šťastného života.

5.1 Bezpečnostní plán

Oběť by si měla bezpečnostní plán sestavit rozvážně v době, kdy je alespoň trochu v klidu. Je spousta věcí kolem příprav a odchodu. Bezpečnostní plán dle Policie ČR zní následovně:

- mít u sebe telefonní čísla na známé, policii, intervenční centrum, azylový dům
- zajistit si tzv. „zadní vrátka“, poprosit sousedy, nebo známé o možnosti pobytu na krátkou chvíli
- vyhýbat se místnostem bez oken, aby byla možnost uniknout
- domluvit se například se sousedy na nějakém znamení v případě ohrožení a nechat si u nich zavazadlo, kde budou jak osobní věci, léky, tak i doklady (průkaz totožnosti, rodný list, průkaz zdravotního pojištěnce, atd.) a potřebné smlouvy (www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-644841.aspx)

„Cílem bezpečnostního plánu je minimalizovat možné ohrožení oběti v případech, že hrozí ze strany násilné osoby riziko napadení. Tento plán je vhodné zpracovat vždy, když oběť nadále zůstává s násilnou osobou ve společném bytě či obydlí. Nutno mít na paměti, že riziko napadení a jeho brutálnost vzrůstá, když oběť zveřejní svůj záměr ze vztahu odejít.“ (Bednářová, 2009, s. 43)

Policie radí oběti domácího násilí toto (www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-644841.aspx):

Následně po fyzickém útoku by měla okamžitě zavolat policii, pachatel musí být potrestaný, nikdo nemá právo nikomu ubližovat. Policie zajistí stopy násilí, proto je oběť nesmí skrýt, nebo uklidit (např. rozbité nádoby, krev na podlaze) a následně oběť na místě trestného činu vyslechne. Nejlepší je vypovídat bez přítomnosti pachatele, aby nemohl svou oběť ovlivnit. Důležité je dostat se k doktorovi, aby zjistil rozsah napadení, pořídil fotografie a napsal lékařskou zprávu. Pokud policie pachatele zatkne či nikoliv, měla by oběť odejít buď ke své rodině, známým či do krizového centra.

Při dlouhodobém fyzickém či psychickém teroru je v první řadě nutné, aby oběť udělala první krok, uvědomila si, že se nemůže nechat týrat. Neměla by uvěřit pachateli, že bude vše dobré, neboť se po každém útoku bude omlouvat.

Pokud jsou v partnerském vztahu společné děti, měla by jim oběť vše vysvětlit, co se děje a jaký bude postup odchodu. Je důležité odejít od pachatele a najít si bezpečné místo pobytu. Otci dětí oznámit například dopisem, že od něj oběť odešla z důvodu násilného chování a péči o děti následně řešit pouze s Oddělením sociálně právní ochrany dětí. Pokud policie pachatele z domu vykázala a má trvalé bydliště jinde, je dobré vyměnit zámky, pořídit si bezpečnostní dveře a informovat sousedy o situaci. Pokud se bude pachatel pokoušet oběť kontaktovat, pronásledovat či vyhrožovat je nutné opět kontaktovat policii. (www.stopnasili.cz/domaci-nasili/bezpecnostni-plan)

5.2 Trestní oznámení

„Policie je zpravidla institucí, která s obětí a pachatelem přichází jako první do kontaktu. Proto zasahujícím policistům a jejich reakci patří klíčová role.“ (Dufková, Zlámal, 2005, s. 61)

Mezi ochranu před domácím násilím patří jednoznačně prvotně kontaktování Policie ČR. Pokud se oběť rozhodne pro podání trestního oznámení z důvodu fyzického či psychického násilí, může tak učinit na jakémkoliv služebně Policie ČR, nebo na státním zastupitelství, a to buď ústně či písemně. Policie by měla přijmout jakékoliv podání trestního oznámení a učinit sepsání.

„Přijímají-li oznámení oběti o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, Policie České republiky, policejní orgán nebo státní zástupce, jsou povinni jí písemně potvrdit přijetí takového oznámení. Za potvrzení přijetí oznámení podle věty první se považuje i předání opisu protokolu o podaném oznámení.“ (Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů)

„Právo na ochranu tělesné integrity má tak v ČR přednost před jakoukoli případně kolidující právní úpravou.“ (Voňková, Huňková, 2004, s. 23)

Policie by měla poradit oběti, kam a na koho se může obrátit kvůli zajištění bezpečného místa, rozhodně ji nesmí poslat zpět k pachateli. Zdokumentovat veškeré informace, výpovědi od sousedů, popř. svědků, vyžádat si lékařskou zprávu pokud nějaká existuje, podat oběti veškeré informace ohledně zahájení trestního řízení vůči pachateli. Pokud jsou přítomny i děti, tak informovat orgán sociální ochrany nezletilých dětí.

V trestním oznámení je nutné odpovědět na základní otázky policie.

- KDO? Oběť se musí prokázat a sdělit údaje o pachateli, popř. svědků.
- KDY? Jedná se o časové rozmezí, kdy se trestná činnost odehrávala.
- KDE? Popis místa činu.
- JAK? Popis jednání pachatele, oběti, popř. svědků.
- CO? Popis trestného činu, následky oběti jak fyzické, tak psychické a také škody na majetku.
- Čím? Zda byly použity k trestnému činu nějaké zbraně či nástroje.
- Proč? Zda oběť ví, jaký byl motiv pachatele.

Pokud si oběť nevybaví některé události či netuší motiv pachatele, je nutně, aby odpověděla, že jí není známo. Na podání trestného oznámení neexistuje žádný vzor, není pevně stanovené. Je nutné, aby bylo srozumitelné a pravdivé. Domácí násilí může být kvalifikováno jako přestupek, nebo trestný čin, záleží na délce a rozsahu týrání. Přestupek proti občanskému soužití se rozumí urážky, ublížení na zdraví, nebo vyhrožování. Policie musí vše prošetřit, zajistit důkazy a vše doložit přestupkové komisi společně se souhlasem oběti o zahájení řízení. Řízení o přestupku poté probíhá formou ústního jednání, kdy vypovídá jak oběť, tak i pachatel. Pokud je domácí násilí kvalifikováno jako trestný čin, pak není zapotřebí souhlas oběti k trestnímu stíhání pachatele.

Rovněž má Policie ČR pravomoc vykázat pachatele domácího násilí ze společného bydlení, a to na 10 dní. Po tuto dobu by se měli ohroženým osobám věnovat pracovníci intervenčních center, kteří jim poskytnou psychosociální a právní pomoc a nabídnou možné způsoby řešení.

V trestním zákoníku 40/2009 Sb. konkrétně v § 199 je uvedeno toto: „*kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně užívaném obydlí, uložit trest odnětí svobody na šest měsíců až na čtyři roky. Pokud ovšem v podobném jednání pokračuje delší dobu anebo takový čin spáchá zvláště surovým způsobem nebo vůči více osobám, činí trestní sazba dva až osm let trestu odnětí svobody. Dojde-li ke způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti, bude trest v rozmezí pět až dvanácti let odnětí svobody). Týráním se přitom nemyslí pouze fyzické násilí, ale i způsobování psychických útrap, ponižování apod.*“ (www.trestni-rizeni.com/dokumenty/domaci-nasili-v-trestnim-pravu)

Pokud policie pachatele vykázala na deset dnů ze společného bydlení, může oběť před uplynutím této doby soud zažádat o prodloužení či zákazu vstupu. Soud musí rozhodnout do 48 hodin od podání žádosti. Vykázaná osoba je povinna opustit okamžitě společné bydlení, odevzdat klíče a má zákaz kontaktování oběti. Pachatel má naopak právo si vzít své osobní věci, pokud si něco zapomene, má možnost jednou za přítomnosti policisty si do společného bydlení pro své věci dojet. Střílková a Fryšták (2009, s. 42) zmiňují, jak vykazání probíhá. Policista vše sdělí pachateli, na základě podpisu mu vydá potvrzení o vykazání a poučí ho o jeho právech a povinnostech.

Další formou ochrany je také soud. Jak zmiňuje Špatenková a kolektiv (2011, s. 113) oběť může také ze strachu před opětovným násilím či pronásledováním požádat soud o vydání předběžného opatření. Ten může pachateli nakázat dočasně opustit společné bydlení s obětí a také zákaz přiblížení pachatele k oběti. Toto opatření bývá vydáno na dobu určitou, a to po dobu jednoho měsíce. Před uplynutím této doby může oběť požádat o jeho prodloužení. Maximální doba vykazání pachatele může být na jeden rok.

5.3 Krizová centra

V neposlední řadě k ochraně oběti patří krizová centra. Existuje spousta neziskových organizací specializované na domácí násilí. Ta mají za úkol podat oběti pomocnou ruku, nasměrovat ji správným směrem a v neposlední řadě pomoc s podáním trestného oznámení na pachatele, nebo vytvořit bezpečnostní plán.

„*V ČR je dosud takových zařízení katastrofický nedostatek, při čemž čím více narůstá vzdálenost bydliště oběti domácího násilí od velkého města, tím minimálnější je pro ni šance na dostupnost takových služeb.*“ (Huňková, 2004, s. 199)

Mezi nejznámější centra patří:

1. Intervenční centra - pokud policie použije akt vykázaní, nastupují poté tyto centra, které oběti poskytnou potřebnou pomoc jak psychologickou, tak i sociální a právní. Úzce s policií spolupracují a jsou většinou ve větším městě. V každém kraji musí nějaké intervenční centrum být (Zlín, Brno, Liberec, České Budějovice, Hradec Králové, Ostrava, Havířov, Olomouc, Jihlava, Pardubice, Plzeň, Praha, Kladno, Sokolov, Ústí nad Labem). Policie do 48 hodin od oznámení násilí obešle intervenční centrum, které je v místě bydliště oběti. Specializovaný pracovník centra poskytne oběti poradenskou pomoc, vyřešit problémový vztah a pomůže zajistit bezpečné prostředí. Poskytují také dočasné ubytování a stravu, uvádí Špatenková a kolektiv (2011, s. 113)

Centra poskytují sociálně - právní poradenství - centrum pomůže sestavit s obětí bezpečnostní plán, probere s obětí celou situaci a pokusí se najít řešení, pomáhá jednat s úřady, policií a azylovými domy, doprovází oběť k výslechům či soudním jednáním. Dále právní poradenství - pomáhá sepsat veškeré návrhy, které jsou podávány k soudu, řeší návrh na rozvod manželství a popřípadě návrh na svěřeni dětí do péče, řeší společné bydlení pachatele a oběti, připravuje oběť na soudní spory. Psychologická pomoc, ta dokáže zajistit psychologické poradenství a možné terapie

„Kromě toho se vám pracovníci tohoto oddělení budou snažit objektivně poradit ve vaší konkrétní situaci. Například jakými prostředky můžete chránit sebe a své děti, jaké chování je v situacích bezprostřední konfrontace s domácím násilím smysluplné a které nikoli, jaké jsou vaše možnosti v rámci pomoci právní, finanční, psychologické, sociální či terapeutické.“ (Buskotte, 2008, s. 115)

2. Centrum ROSA - je to nezisková organizace, která pomáhá ženám a také jejím dětem, které se staly obětí domácího násilí. Je to první nezisková organizace, která poskytuje sociální poradenství a azylové ubytování v oblasti domácího násilí. Nejprve byla založena jako nadace a poté jako neziskový spolek. Cílem tohoto spolku je zajistit oběti bezpečí, psychologickou pomoc, podporu při řešení složité situace spojené s násilím a také ubytování. Centrum ROSA disponuje byty, které mají utajenou adresu. Mohou být zde ubytované ženy se svými dětmi, anebo ženy bezdětné a k dispozici jsou jim potřební odborníci. Centrum Rosa (www.rosacentrum.cz/nase-sluzby/azylovy-dum/) uvádí, jak probíhá příjem klienta do azylového domu. Klient je seznámen se všemi pravidly, odborníci mu pomohou s vytvořením bezpečnostního plánu, je k dispozici telefon. Azylový dům je utajen, ani klient nesmí nikomu sdělovat, kde se nachází, je dobře střežený, aby oběť byla v bezpečí.

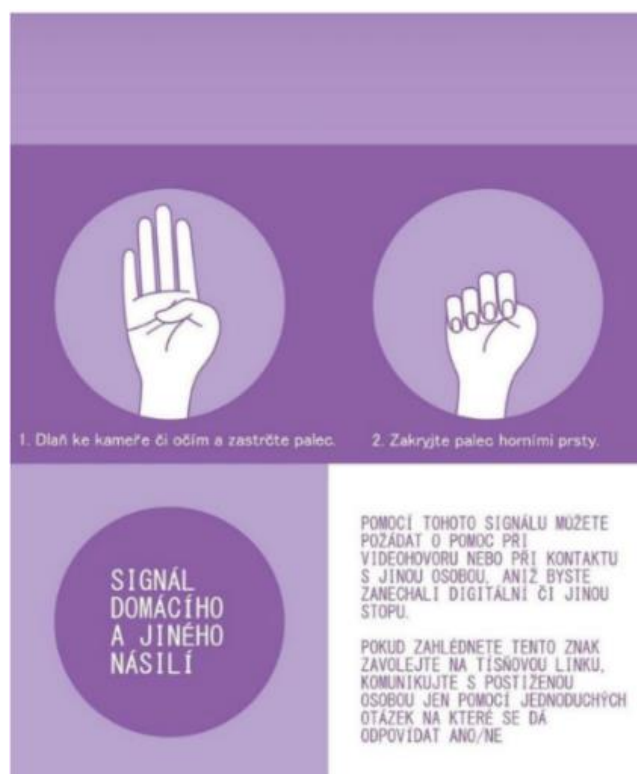
3. Bílý kruh bezpečí - tato organizace vznikla již v roce 1991 a jejím cílem je pomoc lidem, kteří se stali oběťmi trestného činu. Nabízí bezplatně jak činnost poradenskou, tak i právní a ubytovací. Nabízí dokonce tzv. víkendové psychorekondiční pobyty. Při prvním kontaktu s touto organizací je sepsán s obětí takový vstupní list, kde uvede kontakt na sebe a popíše svou situaci, pokud rada rozhodne o přijetí, poté jsou oběti vždy k dispozici dva poradci, právník a psycholog, kteří zajistí, aby byla v bezpečí, pomůžou jí s veškerými úkony spojené s podáním trestního oznámení, s doprovodem k soudu, k lékaři i psychoterapií. Organizace nabízí i různé přednášky i semináře. Jak uvádí tato organizace (www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost), nabízí bezpečný prostor a pomoc s bydlením, zaměstnáním, ale také s emocemi, které oběť zažívá.

4. **DONA LINKA** - jak uvádí organizace Bílý kruh (www.bkb.cz), tato služba vznikla pod jejím vedením, a to 11. září 2001. Jde o nonstop bezplatnou telefonní linku, kde oběť dostane základní pomoc v podobě diskrétního vyslechnutí, rady na koho se může obrátit, také několik důležitých informací o sociálně právních opatření. Velmi často se stává, že na linku nevolá přímo oběť, ale svědek, či rodina oběti. I těm se dostane odborné rady. Pracovníci, kteří obsluhují telefonní linku, jsou specializovaní, absolvují různé akreditované odborné výcviky.

5.4 Kampaně proti domácímu násilí

Mezi důležitý článek, jak zvýšit informovanost společnosti o problematice domácího násilí, patří bezpochybně různé kampaně. Tyto kampaně zahrnují různé billboardy, letáky, reklamy, semináře a konference. Cílem je, aby společnost nebyla lhostejná k této problematice, aby se oběť nebála sdělit své problémy spojené s týráním kvůli nepochopení společnosti. Větší kampaň organizují neziskové organizace někdy také společně, aby dosáhly co největšího zájmu lidí o tuto problematiku.

Takovým nováčkem je také obchodní řetězec Ikea, která vytvořila kampaň také na problematiku domácího násilí ve spolupráci s organizacemi NeNa, Rosa, proFem a Acorus. Projekt byl zaměřen především na formu reklamy v televizi, rádiu a na internetových stránkách, ale také na formu videa, které běží na sociálních sítích. Každý reklamní spot, či video je zaměřeno na konkrétní druh domácího násilí, a to na fyzické, zvýšenou kontrolu, vydírání, či zastrasování. Další novinkou kampaně je instalace interaktivní zdi, kde se přehrávají audio nahrávky s akty domácího násilí. Lidé mohou zvednout telefonní sluchátko připevněné na zdi, stát se svědky násilí a dát najevo své pocity a rady. Cílem je, aby lidé věděli, jak takové domácí násilí vypadá, že nemusí jít pouze jen o fyzické napadání.

Obrázek č. 3 - Signál domácího a jiného násilí (Sociální síť Instagram)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Výzkum pomocí dotazníkového šetření

Praktická část této práce je řešena kvantitativním výzkumem, což je metoda, která lze vyjádřit grafy a čísla. Jedním ze způsobů jak zjistit mínění veřejnosti je pomocí dotazníkového šetření. U tohoto způsobu je potřeba většího množství respondentů, což někdy bývá obtížné. Velmi často dotázaní nechtějí odpovídat, nebo nemají na podobné věci čas, jak sami říkají. Dotazník by neměl být příliš dlouhý, otázky mají začínat od jednodušších po ty složitější a konec by měl trochu opět v náročnosti odpovědí klesat. (www.encyklopedie.soc.cas.cz/w/Šetření_dotazníkové)

Vymezení cíle

Hlavním cílem dotazníkového šetření této práce bylo zjištění, jak je veřejností vnímáno domácí násilí, zda respondenti vědí, jaké má oběť domácího násilí možnosti a na koho se může obrátit s pomocí. Dále také jaké organizace jsou jim známé. Mezi dotazy, které byly položeny, byly i dvě velmi citlivé otázky, zda dotázaný/á byl/a svědkem, nebo přímo obětí domácího násilí. Cílem těchto citlivých otázek bylo zjištění, zda je veřejnost nakloněná o tomto citlivém tématu vůbec hovořit i v případě, že se násilí týká jich samotných.

Stanovení hypotéz

Cílem šetření bylo zjištění od respondentů, jak domácí násilí vnímají a hlavně také zjištění, zda se mezi dotázanými vyskytují samotné oběti domácího násilí, kteří mohou vnést úplně jiný pohled na samotnou problematiku. Na základě zjištěných informací byly potvrzeny či vyvráceny následující hypotézy.

1. Mezi respondenty nebude nikdo se zkušeností s domácím násilím, nebo to dotázaný ani nepřizná, neboť za svěřením stojí většinou stud.
2. Nejčastější formou domácího násilí je násilí fyzické.
3. Alkohol je nejčastější příčinou vzniku domácího násilí.
4. Veřejnost má povědomí o možnostech, jak se proti pachateli bránit.
5. Společnost není dostatečně informovaná o problematice domácího násilí a netuší o organizacích, které pomáhají obětem.

Metodika

Nejvíce používaná metoda je formou dotazníkového šetření. Pomocí této formy lze oslovit velké množství respondentů a získat tak co nejvíce dat, jako jsou názory, postoje, či osobní zkušenosti. Dotazník byl proveden online formou a rozeslán elektronicky, a to především pomocí sociální sítě Facebook, kde se objevují respondenti různých věkových kategorií. Dále byl rozeslán formou odkazu mezi další možné respondenty zajímající se o toto téma. 17 otázek bylo tvořeno z otázek otevřených, polozavřených a zavřených.

Statistika

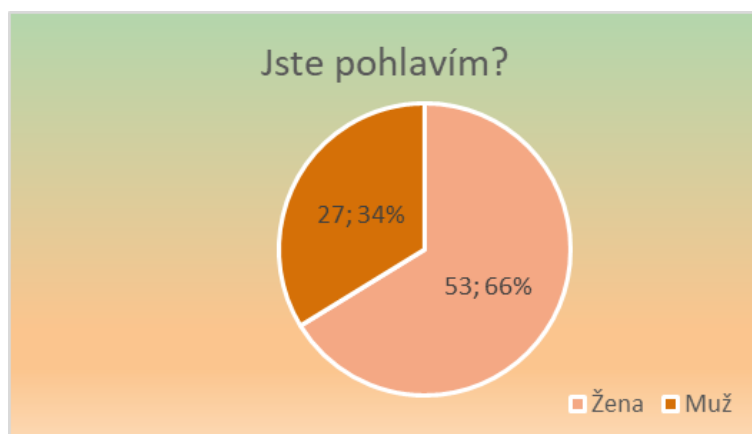
Elektronický dotazník otevřelo celkem 131 návštěvníků, z čehož 80 dotazník vyplnilo. Úspěšnost vyplnění dotazníku byla tedy 61,1 %. Délka vyplňování dotazníku se pohybovala nejčastěji kolem pěti minut.

Analýza dat

Pro zpracování dat z výzkumu a sestavení grafů byl použit program Microsoft Excel. Výsledky z dotazníkového šetření byly provedeny sečtením odpovědí a následném převedení výsledků na procenta, do grafu, nebo tabulky.

Otázka č. 1: Jste pohlavím?

Ženy tvořily většinu respondentů. Je to nejspíše dáno tím, že se ženy až tolik nebojí anonymně odpovídat na rozdíl od mužů.

Graf č. 1 - Pohlaví (vlastní zpracování)

Otázka č. 2: Do jaké věkové kategorie spadáte?

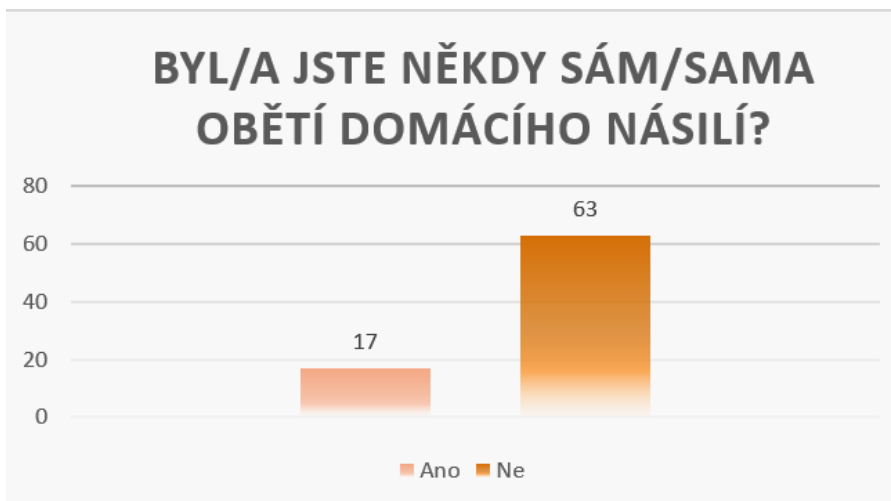
Díky této otázce bylo upřesněno, že respondenti jsou různé věkové kategorie. Názor na dané téma může mít každý jiný, ať se to týká věku či zkušeností. Rozdělení dle věku respondentů bylo následovné:

Věk	Počet respondentů
Méně než 20	0
21-30	24
31-40	32
41-50	18
51 a více	6

Tabulka č. 2 - Věková kategorie (vlastní zpracování)

Otázka č. 3: Byl/a jste někdy sám/sama obětí domácího násilí?

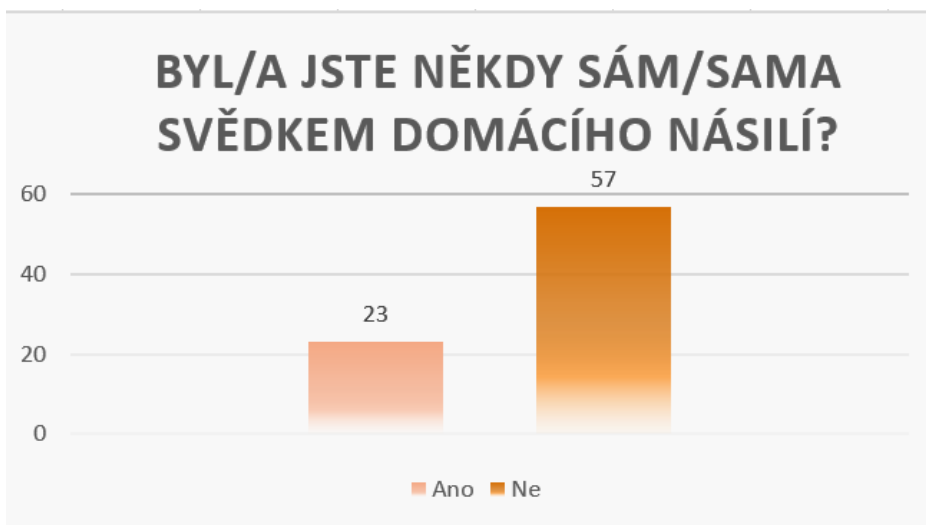
Tato otázka byla velmi citlivá a cílem bylo zjistit, zda se mezi respondenty vyskytují i osoby, kteří onu zkušenost bohužel mají a tím pádem mohou mít i jiný názor na dané téma díky tomu co prožili, než osoby, kteří s tímto tématem zkušenosti nemají. Z dotázaných, kteří odpověděli kladně, bylo celkem neuvěřitelných 17 respondentů.

Graf č. 2 - Životní zkušenost 1 (vlastní zpracování)

Otázka č. 4: Byl/byla jste někdy sám/sama svědkem domácího násilí?

Stejně jako předchozí otázka i tato byla velmi citlivá. Cílem této otázky bylo zjistit, zda někdo z dotázaných má s problematikou domácího násilí zkušenost jako svědek. Z odpovědí vyplynulo, že z celkových osmdesáti respondentů bylo svědkem domácího násilí 23 osob.

Graf č. 3 - Životní zkušenost 2 (vlastní zpracování)

Otázka č. 5: Myslíte si, že je obětí domácího násilí častěji žena či muž?

V této otázce byly na výběr tři možnosti, na základě kterých se respondenti rozhodovali.

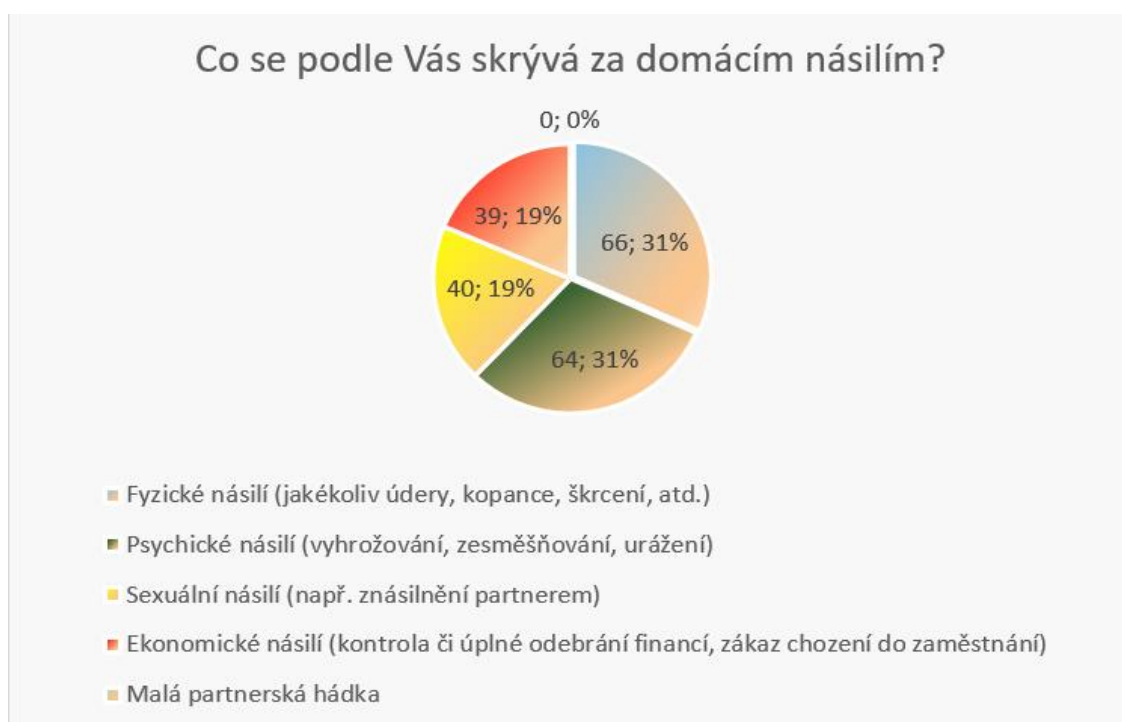
Odpověď	Počet respondentů
Rozhodně žena	60
Rozhodně muž	6
Nedokážu posoudit	14

Tabulka č. 3 – Kdo je častěji obětí? (vlastní zpracování)

Otázka č. 6: Co se podle Vás skrývá za domácím násilím?

Respondenti mohli vybrat vícero možností. Jedna odpověď byla otevřená. Cílem této otázky byla snaha zjistit, co dotázaní považují za domácího násilí. Mezi možnými odpovědi byly tyto výběry:

- Fyzické násilí (jakékoliv údery, kopance, škrčení, atd.) - 66 respondentů
- Psychické násilí (vyhrožování, zesměšňování, urážení) - 64 respondentů
- Sexuální násilí (např. znásilnění partnerem) - 40 respondentů
- Ekonomické násilí (kontrola či úplné odebrání financí, zákaz chození do zaměstnání) - 39 respondentů
- Malá partnerská hádka - nikdo z respondentů
- Jiné - tato odpověď byla formou otevřené odpovědi, kdy respondent mohl vyjádřit svůj názor. Využili ji 3 respondenti s tímto názorem: manipulace, citové vydírání skrz demonstrativní sebevraždy, lhaní že všech stran, očernění vaší osoby u přátel a rodiny, citové vydírání skrz dítě

Graf č. 4 - Co se skrývá za domácím násilím (vlastní zpracování)

Otázka č. 7: Domníváte se, že se domácí násilí může stupňovat a opakovat?

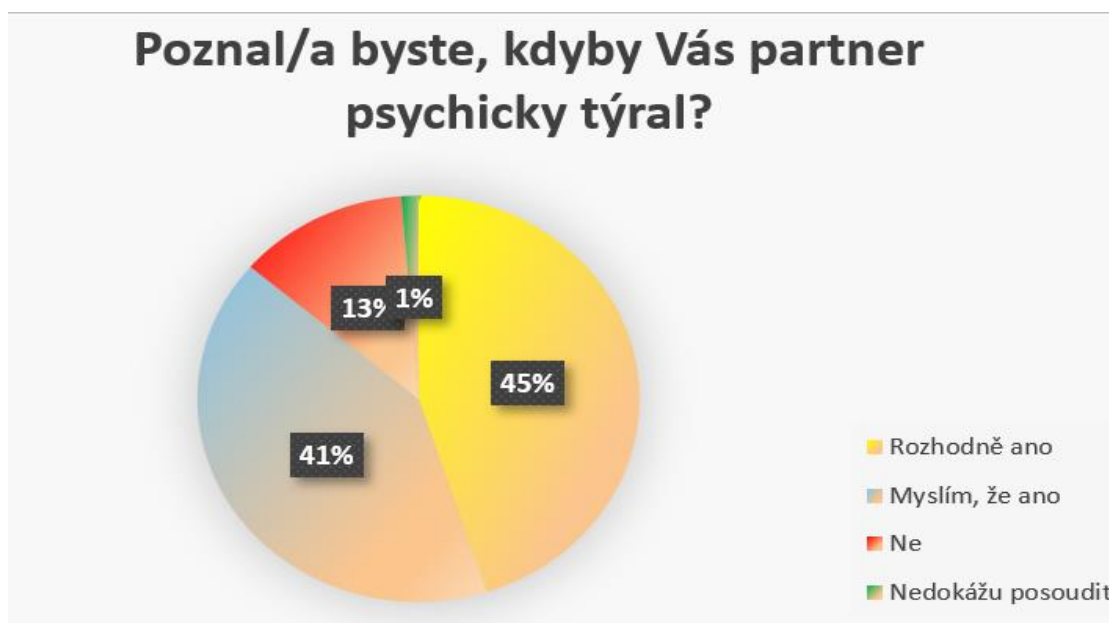
Zde byly možné dvě odpovědi a respondenti byli ve svém názoru naprosto jednotní.

- Ano odpovědělo všech 80 respondentů.
- Ne, je to jen jednorázová „záležitost“ - na tuto odpověď nikdo nereagoval

Otázka č. 8: Poznal/a byste kdyby Vás partner psychicky týral?

Ze čtyř možných odpovědí bylo nejvíce odpovědí kladných. Tedy, že by respondenti poznali, kdyby je partner psychicky týral.

- Rozhodně ano - psychické týrání by poznalo celkem 36 dotázaných
- Myslím, že ano - 33 dotázaných se domnívá, že by toto týrání zřejmě dokázali poznat
- Nedokážu posoudit - tuto odpověď dalo 10 respondentů
- Ne - 1 respondent ze všech dotázaných by toto týrání nepoznal

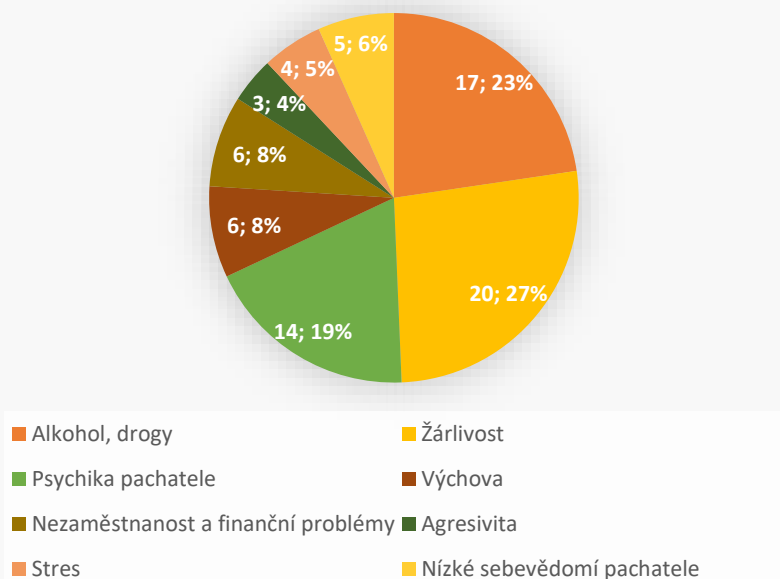

Graf č. 5 - Poznání psychického týrání (vlastní zpracování)

Otázka č. 9: Co může být příčinou domácího násilí?

Tato otázka byla formou otevřené odpovědi. Zde mohli respondenti vyjádřit svůj vlastní názor a nevybírat z jasně daných odpovědí. Mezi nejčastější odpovědi byla žárlivost a alkohol. Dále si respondenti myslí, že za příčinou domácího násilí stojí špatná výchova, nezaměstnanost a finanční problémy, stres, nebo agresivita pachatele. V odpovědích se také vyčetla manipulace, nenávisť k lidem, pocit nadvlády, jakákoliv maličkost a 5 respondentů odpovědělo, že za příčinou stojí mnoho aspektů.

Co může být příčinou domácího násilí?

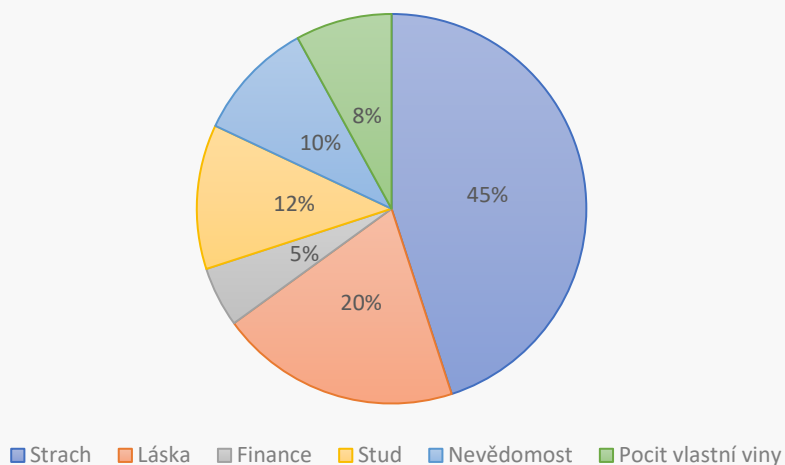

Graf č. 6 - Příčina domácího násilí (vlastní zpracování)

Otázka č. 10: Proč oběť pachatele často brání?

I tato otázka byla otevřená. Cílem byla snaha zjistit, co si respondenti myslí o chování oběti vůči pachateli. A to jak z pohledu oběti, svědka, nebo osob bez zkušenosti s domácím násilím.

Proč oběť pachatele často brání?

Graf č. 7 - Proč oběť pachatele často brání (vlastní zpracování)

Otázka č. 11: Má Policie ČR nějaké právo vykázat pachatele domácího násilí ze společného bydlení, pokud ano na jak dlouho?

Z celkového počtu dotázaných se 61 respondentů domnívá, že takové právo Policie ČR má. Respondenti zde měli jednu otevřenou odpověď, kam mohli napsat, o jakou dobu vykázání se jedná. V tomto případě většinou odpovídali, že netuší, nebo 24 hodin. Jeden respondent napsal, že 30 dní. 10 dní napsalo 5 respondentů.

Odpověď	Počet respondentů
Ano	61
Ne	12

Tabulka č. 4 - Povědomí o vykázání pachatele (vlastní zpracování)

Otázka č. 12: Může oběť domácího násilí podat na pachatele trestní oznámení?

Zde byli již podruhé respondenti ve své odpovědi jednotní. Jednoznačně všichni vědí, že oběť podat trestní oznámení může. A nejen že může, ale rozhodně by vždy měla, neboť domácí násilí je trestný čin.

Otázka č. 13: Víte o tom, že existuje telefonní linka pomoci obětem domácího násilí?

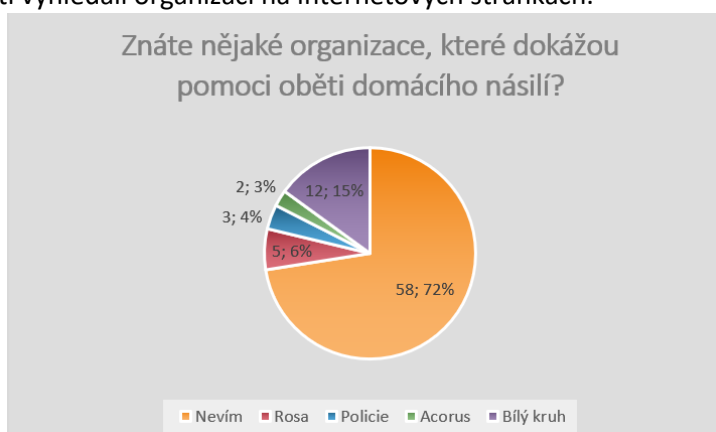
O telefonní lince má povědomí 64 respondentů, zbylých 16 respondentů bylo pro odpověď ne.

Odpověď	Počet respondentů
Ano	64
Ne	16

Tabulka č. 5 - Povědomí o lince pomoci obětem (vlastní zpracování)

Otázka č. 14: Znáte nějaké organizace, které dokážou pomoci oběti domácího násilí?

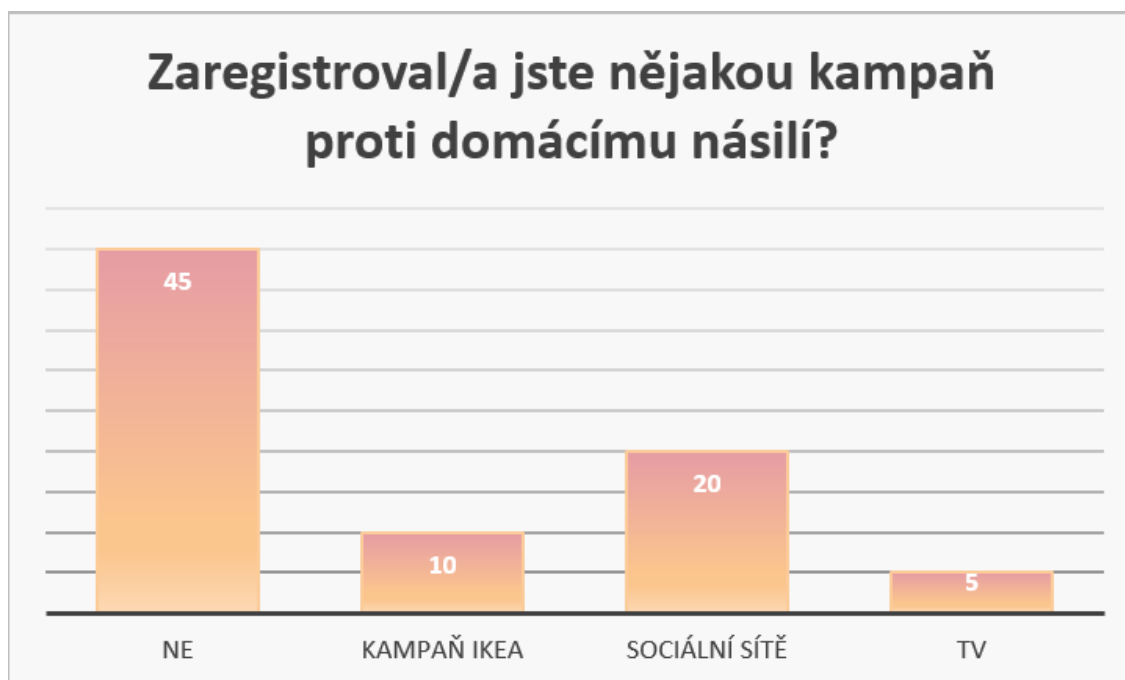
Tato otázka byla otevřená. Cílem bylo zjištění, zda lidé vědí, na koho se může oběť obrátit, zda mají povědomí o nějakých organizacích. Většina respondentů odpověděla, že nevědí, nebo by v případě nutnosti vyhledali organizaci na internetových stránkách.

Graf č. 8 - Povědomí o organizacích (vlastní zpracování)

Otázka č. 15: Zaregistroval/a jste nějakou kampaň proti domácímu násilí? Pokud ano, kde jste ji viděl/a či slyšel/a?

Kampaní není nikdy dost, je to jeden z kroků, jak ukázat veřejnosti co domácí násilí znamená a jak nebyť lhostejní. Opět byla tato otázka otevřená. Cílem této otázky bylo zjištění, jak moc je společnost informována, jak lidé kampaně vlastně registrují. Většina dotázaných si bohužel žádnou kampaň nevybavila, nebo žádnou neregistrovala.

Graf č. 9 - Kampaně (vlastní zpracování)

Otázka č. 16: Myslíte si, že by se mělo o tomto tématu ve společnosti více mluvit?

Až na 3 respondenty jsou všichni pro to, aby téma domácí násilí nebylo tabu. Toto téma by se mělo více ve společnosti probírat už z důvodu toho, aby si lidé uvědomovali, co všechno se může skrývat za různými formami domácího násilí.

Odpověď	Počet respondentů
Rozhodně ano	77
Rozhodně ne	3

Tabulka č. 6 - Názor na diskutování problému ve společnosti (vlastní zpracování)

Otázka č. 17: Domníváte se, že by se i děti ve školách měly dozvědět o tomto tématu více?

Na tuto otázku byly dané tři odpovědi. Odpověď NE nebyla zaznamenána. Všichni si myslí, že by se i děti měly dozvědět o zmiňovaném tématu. 28 respondentů si myslí, že by se ale mělo jednat o děti s věkem více než 15 let.

Potvrzení či vyvrácení hypotéz

Hypotéza č. 1 - Mezi respondenty nebude nikdo se zkušeností s domácím násilím, nebo to dotázaný ani nepřizná, neboť za svěřením stojí většinou stud.

Tato hypotéza byla vyvrácena otázkami č. 3 a 4. Z respondentů, kteří odpovídali na tyto otázky, bylo celkem 17 osob, kteří byli sami obětí domácího násilí. 23 osob odpovědělo, že byli svědky tohoto trestného činu. Je to až neuvěřitelné, kolik lidí má tak špatnou životní zkušenost. A to je jen hrstka lidí. Co teprve kdyby na tyto otázky odpovídali všichni lidé z naší republiky. Zřejmě by to číslo bylo několikanásobně vyšší.

Hypotéza č. 2 - Nejčastější formou domácího násilí je násilí fyzické.

Otázkou č. 6 byla tato hypotéza potvrzena. Celkem 66 respondentů volilo fyzické násilí jako nejčastější formu domácího násilí. Z mého pohledu je to dáno tím, že toto násilí je na první pohled viditelné. Psychické násilí bylo hned v těsném závěsu, tuto variantu zvolilo 64 respondentů.

Hypotéza č. 3 - Alkohol je nejčastější příčinou vzniku domácího násilí.

Otázka č. 9 byla záměrně položena formou otevřené odpovědi. Respondenti si nevybírali z možných odpovědí, ale sdělili svůj názor. Nejčastější odpovědí byla žárlivost, toto odpovědělo celkem 20 respondentů. Pro alkohol bylo 17 respondentů. Tato hypotéza tedy byla vyvrácena.

Hypotéza č. 4 - Veřejnost má povědomí o možnostech, jak se proti pachateli bránit.

Tato hypotéza byla potvrzena otázkami č. 11 a 12. Všech 80 respondentů bylo jasně v otázce, zda vědí, že může oběť podat na pachatele trestní oznámení, jednotní. Všichni z odpovídajících osob vědí, že oběť má právo na pachatele podat trestní oznámení. Což je velmi dobře, neboť nikdo by si neměl nechat ubližovat. Pokud se to tak děje, je vždy možnost se bránit nejen sám, ale také s pomocí. O vykazání pachatele ze společného bydlení, které má Policie ČR v kompetenci, má povědomí 61 respondentů, z čehož 5 respondentů dokonce ví, že doba, po kterou může být pachatel vykazán, je 10 dní.

Hypotéza č. 5 - Společnost není dostatečně informovaná o problematice domácího násilí a netuší o organizacích, které pomáhají obětem.

Potvrzení této hypotézy vyjadřují otázky č. 14 a 15. Více jak 50 % respondentů nejen, že neregistrují různé kampaně proti domácímu násilí, ale také nemají povědomí o organizacích, které pomáhají obětem. Většina dotazujících, ale odpověděla, že v případě potřeby by si informace našla na internetových stránkách, což je dobrá cesta. Je dobré vědět, že v dnešní době má člověk klíč k dostupným informacím vlastně u sebe. Otázkou č. 16 bylo zjištěno, že by společnost byla ráda, kdyby se o problematice domácího násilí více diskutovalo.

7 Rozhovor s obětí domácího násilí

Cílem rozhovoru je přiblížení čtenáři jak domácí násilí může vypadat. Pomocí svědectví oběti domácího násilí pochopí proces fyzického i psychického násilí. Respondentkou se paní Veronika, jak jsem již zmínila v úvodu této práce. Není tomu tak dávno, co jsem se od ní dozvěděla, že byla ona sama obětí domácího násilí. Otázky jsem neměla předem jasné připravené, neboť dané téma je velmi citlivé a netušila jsem, v jakém duchu bude celý rozhovor probíhat. Pokládala jsem otázky dle situace, která vyplynula z vyprávění.

Rozhovor s paní Veronikou (36 let)

Veroniko, jak si se s násilným partnerem seznámila?

Bylo mi 22 let, přestěhovala jsem se od rodičů do bytu po dědovi a začala ho postupně rekonstruovat. Měla jsem hezkou práci, stala jsem se zástupcem provozního v jedné větší firmě. Byla jsem dlouho bez přítele. Dům, kde jsem bydlela, se začal opravovat. Přijela firma a často tam také jezdil pohledný kluk jménem Jiří, který dělal pomocný dozor na stavbě. Jiří je z Ukrajiny, ale žije v ČR již několik let, takže českým jazykem mluví dobře. Nejprve jsme se jen na sebe usmívali, poté spolu prohodili pár slov. Po dvou týdnech mě pozval na rande a já byla okouzlena. Byl hodný, pozorný, zahrnoval mě komplimenty, dokonce mi poté začal pomáhat s rekonstrukcí bytu. Začali jsme tvořit pár.

Kdy začaly první náznaky násilí?

Nejprve bylo vše jak z nějakého romantického filmu. Během roku se ke mně nastěhoval. Byl naprosto úžasný, pozorný, byli jsme spolu pořád. Byla jsem tolik zamilovaná, že jsem si ani neuvědomila, jak dlouho jsem neviděla své přátelé, k mým rodičům jsme jezdili vždy také společně. Zkrátka jsme byli spolu kromě práce pořád. První okamžik mého zpozornění měl být v den, kdy jsem měla jít na třídní sraz. Najednou jsme měli být jeden večer bez sebe. Okamžitě začal spekulovat, že jdu někam jinam a udělal žárlivou scénu. Já to brala tak, že mě miluje a bojí se, že bych mohla potkat někoho jiného. Dnes vím, že to už byly jeho majetnické sklony. Samozřejmě jsem nikam nešla, aby měl jistotu, že jsem jen jeho. Zhruba za půl roku nastala situace, kdy jsem se zdržela v práci, nikdy se to nestávalo, ale byla výjimečná situace a musela jsem najednou řešit spousty problémů a v tom stresu zapoměla dát Jiřímu vědět, že se zdržím. Když jsem vyšla z práce, čekal tam na mě, před ostatními se tvářil utrápeně a dával najevo, že měl o mě strach. Když jsme ale přišli domu a já si svlékala kabát, najednou jsem upadla, ani jsem nezaregistrovala v té rychlosti, jakou facku jsem to vlastně dostala. Byla jsem v šoku, začal strašně nadávat, jak jsem neschopná, že pro mě dělá vše a já si jen užívám s někým v práci. Nastala obrovská žárlivá scéna, ošklivě mě urážel, poté odešel a vrátil se až ráno. Dávala jsem si to za vinu, mohla jsem mu napsat, že se zdržím a vše by bylo jako dřív. Ráno jsem se mu omluvila. Vůbec jsem si neuvědomila, že na mě vlastně vztáhnul ruku. Celý den mi pak tloukl do hlavy, že pokud už to neudělám, tak bude vše jako dřív.

Jak dlouho trvalo, než přišlo další násilí?

Další dny byl pozorný a milý, nějak jsme vše přešli a mě by nenapadlo, že se něco bude opakovat. Začali jsme se dokonce bavit i o miminku a svatbě. Zkrátka nic nenasvědčovalo tomu, že by se mělo nějaké násilí opakovat. Pár měsíců poté jsem byla v práci povýšena na vedoucí úseku, byla jsem

nadšená. Jiří ale mé nadšení neopětoval. Začal mě nutit k tomu, abych dala výpověď a byla doma, že nás uživí. Přesvědčoval mě, že na to nemám. Já si ale trvala na svém a chtěla jsem si novou pracovní pozici vyzkoušet. Každý den mi postupně nějakou narážkou dával najevo, že nic jiného kromě práce nestíhám, že bych měla být raději doma. Já jeho jednání brala bohužel spíše jako legraci. Za několik týdnů Jiří přišel o práci, já to brala tak, že můj plat stačí pro oba, než si najde práci novou. On to ale vnímal jinak. Jeho neúspěšné hledání nového zaměstnání začal řešit chozením večer s kamarády do hospody. Pokaždé když se vracel, ošklivě mi nadával a ponižoval. Vyhazoval večeri z okna, protože mu přišla málo teplá, nebo mi rozstříhal halenku připravenou do práce. Často do mě strkal, abych upadla, tahal mě za vlasy, nebo se mě snažil nutit k nějakým intimnostem i přes mou nevoli. Po každém takovém večerním teroru vždy usnul a já celou noc přemýšlela, jak mu pomoci najít nové zaměstnání, aby se necítil tak špatně. Vůbec jsem si nepřipustila, že mě vlastně týrá za něco, za co nemůžu.

Svěřila si se někomu se svým trápením?

Zpočátku ne, pořád jsem měla v hlavě, že mu musím nějak pomoci. Domluvila jsem mu pohovor ve firmě, kde jsem pracovala. Nastoupil a já věřila, že se vše vrátí do normálu. Jenže bylo to ještě horší. Viděl, že já mám pěknou pracovní pozici a jak mě to baví a on musí dělat něco, co mu není po chuti. V zaměstnání byl před ostatními okouzující, všechny ženy mi ho záviděly. Jenže jakmile jsme přišli domu, urážel mě a neustále opakoval, jak se mi v práci všichni smějí kvůli mé neschopnosti. Začala jsem o sobě pochybovat. Vždy, když večer odcházel za kamarády, tak mi sebral telefon, peněženku i klíče, zamknul mě a nakázal, že až se vrátí, bude uvařeno a uklizeno. Já poslouchala, bála jsem se, že když nebude něco hotového, bude zle. Byla jsem často nevyspalá, zhubla jsem a také se mi často klepaly ruce. V práci se mě kolegyně ptala co se děje, když jsem se jí po několika naléhání svěřila, nevěřila mi. Tak úžasný partner, že by byl schopný něčeho takového? Snažila se mi promlouvat do duše, ať jsem vůči partnerovi více tolerantní a poslušná. Vyčítala jsem si, že jsem vůbec něco řekla. A to jsem netušila, že se kolegyně svěří i Jiřímu.

Jak Jiří zareagoval?

Doma začal útočit nejprve psychicky. Opět urážky, nadával na mě, zesměšňoval a poté mě povalil na zem a začal do mě surově kopat. Křičela jsem o pomoc, prosila, ale o to víc mě týral. Dokonce mi držel ruku nad sporákem a vyhrožoval, že příště mi upálí obličej. Pak mě zamknul a odešel za kamarády. Ráno se tvářil jako by se nic nestalo. Musela jsem zavolat do práce, že mi není dobře a беру si neplánovanou dovolenou.

Nepřemýšlela si o tom, že zavoláš policii?

Vůbec, strašně jsem se bála a styděla. Také jsem neměla ani telefon, vše mi vždy vzal.

A rodině si se také nechtěla svěřit?

Ne, moc jsem se styděla. Rodiče měli Jiřího moc rádi, viděli jak se o mě stará a jak mu na mě záleží. Sestra mi Jiřího rozmlouvala už na začátku, něco se jí na něm nelíbilo. Nechtěla jsem, aby mi předhazovala, že měla pravdu. Byla jsem na vše sama a pořád jsem věřila tomu, že si to zasloužím. Bála jsem se, že mi nikdo neuvěří. A také jsem pořád chtěla, aby náš vztah byl jako na začátku.

Jak vaše soužití pokračovalo?

Byla to muka. Donutil mě podat okamžitou výpověď, kterou sám zanesl do zaměstnání s tím, že jsem vážně nemocná. Už jsem nesměla ani na krok z bytu. Když volali rodiče, nebo sestra, tak jsem musela lhát, že mi není dobře. Začali jsme mít málo peněz. Často mě kopal, strkal do mě, abych upadla, zamykal mě v koupelně a nechybělo také ponižování. Jednou mi upálil kus vlasů. Večer, když odcházel za kamarády, tak mě párkrát přivázel k topení a zalepil mi pusou lepicí páskou. Když se vrátil, párkrát do mě kopnul, šel spát a mě nechal přivázanou celou noc.

Ani po takovém týrání si nechtěla vztah ukončit, nebo se někomu svěřit?

Ne, bála jsem se. Pořád mi vyhrožoval, že pokud něco zkusím, zapálí celý dům, nebo dům mých rodičů.

Muselo to být pro tebe těžké být na vše sama a nevidět východisko?

Bylo to velmi těžké, ale časem člověk nějak ztratí veškeré iluze, že by mohlo být vše zase v pořádku. Je naprosto odevzdaný tomu druhému a nechá se sebou dělat naprosto vše. Vlastně jsem byla taková loutka.

Byl mezi vámi nějaký intimní život?

Ano byl, vlastně musel být. Pokaždé, když si Jiří usmyslel, musela jsem být svolná. Vlastně jsem si pokaždé připadala jako znásilněná, když se tak zamyslím, tak jsem vlastně i byla.

Jiří tedy chodil každý večer za kamarády, jak si zmiňovala. Byl pokaždé opilý, když přišel domů, nebo mohly stát za jeho chováním i drogy?

Pokaždé byl opilý, párkrát jsem z něj cítila marihuanu.

Kde bral na alkoholové dýchánky peníze?

Měl svou výplatu. Z mých úspor se platily výdaje za byt, jídlo a jiné poplatky. Samozřejmě, že se zásoba financí prudce ztenčovala. Taky mi za to Jiří nadával, že jsem nebyla schopná oba zabezpečit, jak jsem na začátku tvrdila. A já tomu opravdu věřila. Postupně prodával moje věci, moje šperky, telefon, nebo televizi. Pak ho napadlo, že když nechodím do práce, tak budu na mateřské dovolené.

Takže jste začali plánovat miminko?

Nejprve se mi zdál ten nápad naprosto nemožný. Jak bych mohla do téhle situace přivést dítě? Ale Jiří mě ujišťoval, že když mu dám syna, tak se vše změní.

A změnilo?

Po každém neúspěšném pokusu o otěhotnění jsem schytávala dávku ponižování a nadávek, jak jsem neschopná a neplodná. Fyzické násilí u nás bylo na denním pořádku.

Jak se dá v takovém stresu otěhotnět?

Přála jsem si to z celého srdce, věřila jsem, že se vše změní. Pokaždé, když byl v práci, cítila jsem se klidnější a odhodlaná mít dítě. Pak jsem zaslechla klíče v zámku a rozklepala jsem se, přesně už jsem cítila podle jeho kroků a dechu, jakou náladu bude mít. Nicméně po nějakém čase jsem otěhotněla.

Změnilo se Jiřího chování v době tvého těhotenství?

Změnilo, byl jako vyměněný. Dokonce jsem mohla jít ven, tedy samozřejmě s ním. Chodil se mnou k doktorovi a byl pozorný. Konečně jsem mohla vidět své rodiče i sestru. Zhrozili se, jak to vypadám. Ale já jsem si stála za svým, že jsem byla vážně nemocná. Přesně tak, jak jsem jim lhala do telefonu, lhala jsem jim i do očí. Jiří jim vyprávěl, jak se o mě staral. Říkal jim, jaké jsem měla stavy, že jsem třeba i rozbila televizi či telefon. A já mu to odkývala. Byla jsem hlavně šťastná, že je vše za námi. Ujišťoval mě, že už se to nikdy nestane, že to dělal z lásky ke mně a já mu věřila. Během těhotenství jsme spolu intimně nežili, později mi sdělil, že v té době se stýkal s jinou ženou.

A jak vypadal váš vztah po narození dítěte?

Když se nám narodil syn, byl Jiří nadšený. Hodně se staral, možná někdy až moc. Často si syna vzal ven na procházku, krmil ho a koupal, snad víc než já. Říkal mi, že mi to moc s dítětem nejde, tak musí být neustále s ním. Já byla ale šťastná, že máme zdravé a krásné miminko, vše ostatní šlo stranou. Nevnímala jsem, že mě pomalu zase začíná psychicky terorizovat. Dokud jsem byla na mateřské dovolené, k žádnému fyzickému útoku nedošlo, psychické bylo na denním pořádku, ale nebylo to tak hrozné jako před otěhotněním. Když šel syn do mateřské školky a já nastoupila do té školky jako uklízečka, začal mě Jiří opět fyzicky napadat. Zpočátku to byly facky, protože nebylo dostatečně uklizeno, nebo byla studená večeře. Ať jsem udělala cokoli, vždy bylo všechno špatně. Postupně do mě začal zase kopat, naštěstí to bylo vždy až večer, kdy syn už spal. Měla jsem modřiny po celém těle, jen ne na obličeji, abych mohla chodit do práce a nikdo si ničeho nevšiml.

Ani tentokrát si nechtěla zavolat policii, nebo se někomu svěřit?

Nejdříve ne, bála jsem se, že dopadne vše stejně jako tenkrát. Ale když mě začal fyzicky napadat před synem, už jsem byla rozhodnutá, že musím něco udělat. Jen jsem měla velký strach, protože mi Jiří vyhrožoval, že když se o něco pokusím, vezme mi syna a odjede s ním za jeho rodiči do Ukrajiny. Naštěstí si mých modřin všimla ředitelka školky. Zpočátku jsem se vmlouvala, že jsem upadla, ale když si se mnou povídala a já se rozklepala a rozbřečela, věděla, že je něco špatně. Párkrát se nenápadně ptala syna na situaci doma. Dokonce mi dala kontakt na linku pomoci, ale já neměla telefon. Byla jsem na jednu stranu šťastná, že se mi někdo snaží pomoci, ale na druhou stranu jsem byla vyděšená. Jelikož paní ředitelka znala dobře mou sestru, tak ji kontaktovala a vysvětlila jí, že je v mém životě něco špatně. Sestra mě chodila navštěvovat do zaměstnání, postupně jsem jí vše řekla. Nechtěla jsem, aby to věděli rodiče. Byla naprosto skvělá, zavolala se mnou na linku pomoci, kde jsem se dozvěděla, jak bych mohla získat zase zpátky klidný život. Pořád mě na lince paní ujišťovala, že nic není moje vina, byla naprosto profesionální a citlivá zároveň. Sbírala jsem odvahu a sestra mi jí také dodávala. Jednoho dne jsem Jiřímu řekla, že chci vztah ukončit. I když mě celou dobu týral, nikdy jsem ho neviděla víc rozčileného, jak po mé žádosti o konci vztahu. Začal do mě mlátit pěstí, kopal mě, nadával mi a vyhrožoval. Vše se dělo za účasti syna. Druhý den jsem nemohla do práce, sotva jsem stála na nohou. Když mě sestra nenašla v práci, okamžitě se vydala za mnou domů. Neměla jsem klíče, kliky od okna a dveří na balkon byly odmontovány, neměla jsem možnost se podívat, kdo zvoní. Když se sestra na mě nedozvonila ani druhý den, zavolala policii.

Takže přišlo vysvobození?

Vlastně ano. Nikdy jsem nebyla tolik vděčná jako v ten den, kdy jsem mohla vyjít z té temnoty. Podala jsem trestní oznámení, se sestrou vše oznámila rodičům, kteří okamžitě nechali vyměnit dveře a zámky. Nakonec jsem i svůj byt prodala a na čas se k rodičům nastěhovala i se synem. Konečně jsme byli v bezpečí. Zažádala jsem o svěření syna do mé péče a dávala se psychicky dohromady. Jiří mi platil výživné na syna, ale vidět ho nechtěl. Asi po roce mi přišel dopis, že by se rád za vše omluvil a začal znova. Je tomu už pět let, kdy jsem se poprvé konečně pořádně nadechla. Občas mám špatné sny a jsou dny, kdy se mi vzpomínky vrací, ale snažím se, už kvůli synovi musím být silná. Od té doby ale žádného partnera nemám, mám strach začít někomu důvěřovat. Ale pevně doufám, že všechny mé pocity strachu časem vytěsním, protože čas je nejlepší lékař.

Co by si vzkázala ostatním, kteří prožívají podobné týrání?

Často se na mě obrací má kamarádka, která pracuje v centru pro matky s dětmi, které prožily nějakou špatnou zkušenost jako já a nemají kde bydlet. Docházím do toho centra a povídám si s těmi ženami o tom, co jsem prožila já a snažím se jim dodávat odvalu. Když jsem tam šla poprvé, myslela jsem, že o svém příběhu nebudu schopná vůbec mluvit, ale postupně jsem se dokázala rozpovídat o všech svých pocitech, které jsem prožívala. Myslím, že i to mi hodně pomohlo. Rozhodně se pokouším všem sdělit, aby se nestyděli svěřit, nebo zavolat o pomoc, a to hned jak se objeví první náznak. Rozhodně vše začít řešit dříve než jsem to udělala já. Teď vím, že svěřit se není žádná ostuda. Sám to člověk málokdy dokáže. Život je dar a nikdo by nám ho neměl brát ani nám ubližovat.

Závěr

Smyslem této bakalářské práce byla snaha přiblížit čtenáři domácí násilí mezi partnery, a to z pohledu mého a také z pohledu autorů, kteří o tomto tématu napsali spoustu odborných a zajímavých textů. V neposlední řadě bylo cílem zjistit, do jaké míry je veřejnost nakloněna o domácím násilí diskutovat a zda má zájem se dozvědět více. Celá práce byla rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a praktickou.

V teoretické části byly použity nastudované poznatky a také informace z odborné literatury. Vysvětlen byl rozdíl mezi fyzickým násilím, které bývá na první pohled viditelné a násilím psychickým. To může zprvu působit jako pocit velké lásky, ale nakonec napáchá stejnou bolest, jako modřiny po celém těle. Objasněn byl také fakt, jak domácí násilí vzniká a že bývá opakované, bohužel velmi často se také stupňuje. Specifikovaný byl charakter oběti a pachatele domácího násilí, stejně jako agresivní chování a následky týrání. Představeny byly organizace, které pomáhají obětem domácího násilí a také jedna z nejnovějších větších kampaní od obchodního domu Ikea. Videospoty od tohoto obchodního domu mají za úkol oslovit co nejvíce lidí, a to hlavně umístěním spotů na sociálních sítích, které jsou v dnešní době velmi rozšířeným komunikátorem.

Praktická část této práce byla rozdělena do dvou bloků.

První blok byl řešen dotazníkovým šetřením. Dotazník byl rozeslán elektronickou formou. Rozhodla jsem se ho také umístit na sociální síť Facebook, abych oslovila respondenty různých věkových kategorií. Toto výzkumné šetření přineslo pohled respondentů na celou problematiku. K mému překvapení se mezi respondenty objevilo hodně osob, kteří si zkušenost s daným problémem sami prožili a tím vnesli do výzkumu svůj osobitý pohled. Většina z dotázaných věděla, jaké právo má oběť, aby se mohla proti násilí bránit. Za nejčastější příčinu vzniku domácího násilí označili respondenti žárlivost a následně alkohol a drogy. Téměř všichni zastávali názor, že by se mělo o tomto tématu více ve společnosti mluvit, a to i ve školách.

Druhý blok byl velmi emotivní, jednalo se o rozhovor s obětí domácího násilí, která si prožila doslova děsivý domácí teror. Aniž by si sama uvědomovala, že vztah, který prožívala ji doslova ničí, přivedla na svět dítě, které se později samo stalo svědkem domácího násilí. I když se zpočátku setkala s odsouzením vlastního chování, nebýt následného zájmu o její trápení a pomoci, kdo ví, jak by její životní příběh skončil. S pomocí své rodiny podala na partnera trestní oznámení a začala se pomalu vracet zpět do spokojeného života.

Na začátku práce jsem si ani nepomyslela, jak velké a citlivé toto téma je. Neměla jsem téměř žádné tušení o tom, jak takové násilí mezi partnery může vzniknout, jelikož jsem s tímto problémem nikdy zkušenost neměla. Nechápala jsem, že někdo nedokáže násilí rozpoznat hned v začátku a okamžitě vztah utnout. Až teprve po přiblížení tohoto problému v rámci rozhovoru z pohledu oběti jsem pochopila, že domácí násilí může vzniknout i z maličkosti, které se za normálních okolností nevěnuje pozornost. Člověk si zpočátku malé náznaky psychického násilí vykládá jako láskyplná gesta a v pocitu naprosté zamilovanosti a oddanosti přehlíží spoustu varovných signálů. Důležitost, dokázat si, že ke změně potřebuje člověk většinou i odbornou pomoc, je opravdu velká. Existuje spousta variant jak se domácímu násilí vzepřít, a to od okamžitého opuštění partnera, až po podání trestního

oznámení. Je těžké říkat člověku, který násilí prožívá, ať svůj život změní. Sám prožívá spoustu pocitů od viny, sebelítosti, až po strach. Cesta z tzv. pekla nebývá snadná, ale rozhodně stojí za to, aby člověk prožil svůj život v klidu a bezpečí. Hlavní osvětou této práce je hlásat do světa, ať se lidé nebojí a nestydí svěžit se se svým trápením. Jako doporučení bych uvedla, aby se organizace více zaměřily na své zviditelnění a aby vznikaly další kampaně podobné té od obchodního domu Ikea. Práce by mohla být přínosem pro osoby, které podobné trápení prožili.

Seznam použité literatury

1. **Bednářová, Zdena.** *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha: Acorus, c2009. ISBN 978-80-254-5422-0
2. **Buskotte, Andrea.** *Z pekla ven: žena v domácím násilí.* 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6
3. **Conway, Helen L.** *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007.* Praha: Albatros, 2007, Albatros Plus, ISBN 978-80-00-01550-7
4. **Čermák, Ivo.** *Lidská agrese a její souvislosti.* Žďár nad Sázavou: Fakta, 1998, ISBN 80-902614-1-8
5. **Čírtková, Ludmila.** *Moderní psychologie pro právníky - domácí násilí, stalking, predikce násilí.* Praha: GradaPublishing, 2008. ISBN 978-80-247-22207-8
6. **Čírtková, Ludmila a Vitoušová, Petra.** *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2
7. **Čírtková, Ludmila.** *Kriminální psychologie.* 1. vyd. Praha: EUROUNION, 1998. ISBN 80-85858-70-3
8. **Čírtková, Ludmila.** *Policejní psychologie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-73-3
9. **Čírtková, Ludmila.** *Forenzní psychologie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-213-4
10. **Dufková, Ivana; Zlámal, Jiří.** *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí.* Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku], 2005. ISBN 80-239-5686-8
11. **Hirigoyen, Marie-France.** *Psychické násilí v rodině a v zaměstnání.* Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0994-09
12. **Huňková, Markéta.** *Domácí násilí v ČR z pohledu práva (efektivnost právních norem ČR posuzovaná vzhledem k cíli ochrany společnosti před domácím násilím).* Stráž pod Ralskem: Justiční akademie ČR, 2004. ISBN 80-239-6230-2
13. **Janata, Jaromír.** *Agrese tolerance a intolerance.* Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-889-X
14. **Kast, Verena.** *Nebudte obětí žijte svůj vlastní život.* Brno: ERA group, 2003. ISBN 80-86517-61-6
15. **Kenney, Latchana, Karen.** *Domestic Violence.* Edina Minnesota: ABDO, 2012. ISBN 978-1-61783-133-1
16. **Kotková, Martina.** *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce.* Brno: Spondea, 2014. ISBN 978-80-2607-191-4
17. **Novotný, Oto; Zapletal, Josef.** *Kriminologie.* Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2
18. **Poněšický, Jan.** *Agrese, násilí a psychologie moci.* 1. vyd. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-593-0
19. **Praško, Ján, et al.** *Stop traumatickým vzpomínkám: jak zvládnout posttraumatickou stresovou poruchu.* Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-811-2
20. **Praško, Ján.** *Asertivita v partnerství.* Vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1246-6
21. **Střílková, Patricie; Fryšták, Marek.** *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím.* Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, ISBN: ISBN 978-80-7418-022-4
22. **Špatenková, Naděžda a kolektiv.** *Krizová intervence pro praxi.* Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2624-3
23. **Vágnerová, Marie.** *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky.* 3. vyd., Praha: Portál, 2002. 444 s. ISBN 80-7178-678-0
24. **Vargová-Marvánová, Branislava; Pokorná, Dana a Toufarová, Marie.** *Partnerské násilí.* Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4
25. **Voňková, Jiřina a Huňková, Markéta.** *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen.* Praha: proFem, 2004. ISBN 80-239-2106-1

26. **Úlehlová, Dagmar. et al.** *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. ISBN 978-80-7013-502-0.

Internetové zdroje:

<https://www.nzip.cz/clanek/101-domaci-nasili-zakladni-informace>

https://www.domacinasili.cz/wp-content/uploads/archiv/files/files/ic_brozura.pdf

<https://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasili/zpusoby-chovani.html>

<https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>

<https://www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Obět-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf>

<https://www.domacinasili.cz/co-je-domaci-nasili>

<https://www.ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3136748-narust-domaciho-nasili-behem-karanteny-zpusobil-strach-z-neznameho-a-ztrata-komfortni>

<https://www.wave.rozhlas.cz/nespim-nejim-nemam-zadny-zivot-domaci-nasili-je-psychicky-teror>

https://www.cls.cz/dokumenty/brozura_domaci_nasili.pdf

<https://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-644841.aspx>

<https://www.stopnasili.cz/domaci-nasili/bezpecnostni-plan/>

<https://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/domaci-nasili-v-trestnim-pravu>

<https://www.rosacentrum.cz/nase-sluzby/azylovy-dum/>

<https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

<https://www.bkb.cz>

https://www.encyklopedie.soc.cas.cz/w/Šetření_dotazníkové

Prameny a zákony:

Kosmas. *Kosmova kronika česká*. Překlad Hrdina, Karel a Bláhová, Marie. Praha: Svoboda, 1972.

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Seznam obrázků a grafů

Obrázek č. 1 - Cyklus násilí (Zdroj: https://www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)	14
Obrázek č. 2 - Příklady nejčastějších důsledků domácího násilí (Zdroj: https://www.stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf)	17
Obrázek č. 3 - Signál domácího a jiného násilí (Zdroj: Sociální síť Instagram)	31
Graf č. 1 - Pohlaví (Zdroj: vlastní zpracování)	34
Graf č. 2 - Životní zkušenost 1 (Zdroj: vlastní zpracování)	35
Graf č. 3 - Životní zkušenost 2 (Zdroj: vlastní zpracování).....	35
Graf č. 4 - Co se skrývá za domácím násilím (Zdroj: vlastní zpracování)	36
Graf č. 5 - Poznání psychického týrání (Zdroj: vlastní zpracování)	37
Graf č. 6 - Příčina domácího násilí (Zdroj: vlastní zpracování)	38
Graf č. 7 - Proč oběť pachatele často brání (Zdroj: vlastní zpracování)	38
Graf č. 8 - Povědomí o organizacích (Zdroj: vlastní zpracování)	39
Graf č.9 - Kampaně (Zdroj: vlastní zpracování)	40

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Specifické projevy (Zdroj: http://www.stopnasili.cz/wpcontent/uploads/2016/03/03-Oběť-a-dynamika-násilného-vztahu.pdf).....	20
Tabulka č. 2 - Věková kategorie (Zdroj: vlastní zpracování)	34
Tabulka č. 3 - Kdo je častěji obětí? (Zdroj: vlastní zpracování)	36
Tabulka č. 4 - Povědomí o lince pomoci obětem (Zdroj: vlastní zpracování)	39
Tabulka č. 5 - Povědomí o lince pomoci obětem (Zdroj: vlastní zpracování)	39
Tabulka č. 6 - Názor na diskutování problému ve společnosti (Zdroj: vlastní zpracování)	40

